

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.20
 na Nemčijo celoletno . . . 29.—
 na ostalo inozemstvo . . . 35.—
 V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 1.70
 Sobotna izdaja:
 za celo leto 7.—
 na Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna pettirvsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zabavila, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettirvsta po 2) viz.
 Poslano:
 enostolpna pettirvsta po 40 viz.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

K cesarjevi štiriinosemdesetletnici!

Danes praznuje naš častitljivi vladar 84 letnico svojega rojstva. Veliko let mu je prisodila božja previdnost in božja modrost, ki vodi njegova pota. Na avstrijskem prestolu sedi blagi starček, že 66. leto, ljubljani od svojih narodov, kakor noben vladar v Evropi.

Veliko trpljenja in bridkihkušenj je že šlo mimo njega, največjo poskušnjo pa mu je prihranila modrost božja na častitljivo starost. Viharna so bila leta njegove mladosti in začetki njegove vlade, viharja so tudi leta njegove častitljive starosti!

Vse boje in vse bridkosti je vladar premagal in prestal, z božjo pomočjo bo premagal tudi sedanje sovražnike, ki so se zgrnili nad njegovo državo in nad njegovo s častitljivo starostjo ožarjeno glavo. Njegova vera in zaupanje v božjo voljo in božjo previdnost sta nezlomljivi, zvestoba njegovih narodov do njegove vzvišene osebe nepremagljiva.

Kdor zida na božjo pomoč, je v božjem varstvu. Avstrijski vladarji in njih monarhija so bili vedno skozi stoletja stebri in zaščitniki žive vere v Boga in cerkve Kristusove in zavetišče katoliškega verstva. Bog, ki je gospodar vesoljstva, bo stal na strani tudi Njemu, ki je stopal po potih svojih slavnih prednikov!

Naš cesar je črpal svojo moč in svojo silo vedno iz srca in ljubezni svojih narodov. Ta ljubezen je danes vzplamtela v goreč plamen in v nezlomljivo jeklo, in mimo njih ne prodre noben sovrag. Danes obdajajo habsburški prestol milijoni src in do vzvišene osebe vladarjeve pelje pot, samo oot čez trupa milijonov.

Z „združenimi močmi“ („Viribus unitis“), geslo našega vladarja, je bil fundament, na katerem je sezidana naša monarhija, „Viribus unitis“ bo tudi ključ do zmaga in slave v sedanjih bojih. Stare besede in stara gesla ne izgube svoje moči in sile nikdar. Danes so avstrijski narodi pozabili na vse, kar jih loči, in stoje kakor sveta četa, eden poleg drugega kakor rodni bratje v boju za cesarja in domovino.

Avstriji se bližajo v tem geslu boljši časi in odpirajo se vrata v lepšo prihodnost. Našli smo se vsi Avstriji, našli so se vsi narodi. Roko v roki, srce pri srcu, obraz k obrazu, zvestoba z zvestobo bomo našli tudi vsi avstrijski narodi svojo srečo in svoj mir in svoj blagoslov v tej lepi državi!

Bog živi vladarja, Bog živi Avstrijo!

Poljsko vprašanje.

Naše armadno poveljstvo kliče Poljake, naj prijateljski sprejmo združeni armadi — nemško in našo, ker gre za njihovo osvoboditev. Poročila slovejo, da ta oklic globoko odmeva v poljskih srcih. Po najnovejših virih (zlasti Jurij Kurnatowski: La Pologne contemporaine, Revue polit. inten. Paris 1914 Str. 285 nasl. in 383 nasl.) zbrani podatki o poljskem narodu gotovo zdaj ne bodo odveč.

Štastitika.

Pred dobrim stoletjem so si razdelile poljsko kraljestvo Rusija, Avstrija in Prusija. Na Ruskem živi Poljakov 10.400.000, v Avstriji jih je 3 milijone 774.000, na Pruskem 3.800.000. V Severni Ameriki 3.500.000, v južni 150

tisoč, po Evropi in drugod raztresenih 130.000. Vrh tega se šteje v Avstriji 621.000 in v Rusiji 56.000 judov k poljski narodnosti. Vseh Poljakov je torej 22.431.000.

Po svetu raztresenih, v manjšini med drugimi narodi živeti Poljakov pač ne moremo šteti med tiste, za katere naj se reši poljsko vprašanje. Sem spadajo edino Poljaki, kateri prebivajo v deželah in pokrajinah, kjer so v večini. Teh je okroglo 15 milijonov, in sicer: na Poznanjskem 311 tis. 768, na meji vzhodne Prusije 40 km širok pas ob meji ruske Poljske (poljsko središče Olštín-Allenstein), 311.768, v pruski Sleziji 1.305.044, v zapadni Galiciji 3.080.547, v avstrijski Sleziji 223 tisoč, v cipški pokrajini na Ogrskem ob gališki meji 32.400 in v ruski Poljski 8.471.000.

Po veri so Poljaki v ogromni večini katoličani; protestantov (v Sleziji in Mazuri) je 425.168.

Poljaki na Ruskem.

a) Poljsko kraljestvo. Ozemlje, kjer prebivajo Poljaki v ogromni večini, se imenuje ruska Poljska, ali od leta 1815. Poljsko kraljestvo. Takrat se je namreč pri dunajskem kongresu določila meja temu ozemlju in ruskemu carju dal naslov poljskega kralja. Ruskega carja uradni naslov se glasi še danes: car vseh Rusov, kralj Poljske in Veliki vojvoda Finske.

To Poljsko kraljestvo ima 127 tisoč km² in 12 in pol milj. prebivalcev; med njimi sta dve tretjini poljski; drugi so judje (13%), Rusini 358.000, Nemci 587.000, Rusi 193.000 in Litavci 320.000.

Na kmetih so z dvema izjemama domala sami Poljaki; po mestih jih je pa le krog 60%; po nekaterih manjših celo samo 30—40% mestnega prebivalstva. Imenovani 2 izjemi sta na severu suvalške pokrajine, kjer prebivajo litavski, in v holmski nedavno ustanovljeni, od Poljske odtrgani guberniji, kjer je tretjina rusinskih kmetov.

Zemlje je 62% v rokah malih kmetov, vendar je pa tudi industrija bogato razvita: v Varšavski okolici so usnarne in modni izdelki, v Lodzu predilnice, v Sosnovicah in v Dombrovi rudno in premogokopi in železarne. Predilnice so večinoma v nemških, trgovine pa v judovskih rokah. Nemci so naseljeni v industrijskih krajih. Velikih mest je precej: Varšava (821.370 prebivalcev; 58% Poljakov, 30% judov, 70% Rusov in 1% Nemcev); Lodz (408.000 ljudi; 52% Poljakov, 24% Nemcev, 23% judov in 1% Rusov); Sosnovice (88.700 ljudi; 80% Poljakov); Čenstohova (721.000 ljudi; 68% Poljakov); Lublin (65.870 ljudi; 38% Poljakov); Bendzin (49 tisoč ljudi; 48% Poljakov); Kalisz (48 tisoč ljudi; 49% Poljakov); Radom (47.000 ljudi; 50% Poljakov); Piotrkov (41.000 ljudi; 52% Poljakov). Vrh teh je še deset mest po 20—40.000 ljudi, kjer je polovica Poljakov, polovica judov. Značaj tega ozemlja je odločno poljski. Poljaki spadajo k vsem stanovom; samo uradništvo je v ogromni večini rusko.

b) Zapadna Rusija. Pokrajina zapadne Rusije, ki je bila svoj čas zvezana s Poljskim kraljestvom, obsega 472.000 km² in 24 milijonov prebivalcev. Zdaj je razdeljena v devet gubernij: Kovno, Vilno, Grodno, Minsk, Mohilev, Vitebsk, Volhinja, Podolje, Kiev. V tem ozemlju bodo zdaj odločilne bitke. V narodnem oziru imamo tu Litavce (do 4 milijone), ki krepko drže svojo narodnost. Beloruse, katerih za-

hodni del je katoliški, ki pa nimajo pravzaprav nobenega narodno samostojnega življenja in Ukrajince (v Volhinji, Podolju in Kievski guberniji med Dnjeprom in Duno), kjer se v največjem času močno giblje narodna samostalnost.

Poljakov je v teh pokrajinah 1 milijon 619.000; torej 7%. Veleposestniki so, trgovci, obrtniki, tehniki in po večini tudi lastniki velikih sladkornih rafinerij. Čudno! V Poljskem kraljestvu je Nemec veliki industrialec, tukaj Poljak. Nekdanje litavsko, belo in malorusko plemstvo je tu popoljšeno. (V rdeči Rusiji [vzhodni Galiciji] je ravno tako nekdanje malorusko plemstvo zdaj poljsko; v Sleziji pa nekdanje poljsko zdaj nemško.) Judje se tu štejejo vsivprek k Rusom; jim pač tako kaže. Litevci, Belorusi in Ukrajinci so domala samo kmetje in delavci; Poljaki pa gospoda. Po mestih imajo Poljaki znatne manjšine: Vilna (med 190.000, 44%), Kovno (88.000, 50%), Minsk (101.000, 25%), Kiev (505.000, 11%).

Drugod po evropski in azijski Rusiji je raztresenih 363.240 Poljakov, večinoma izobražencev: tehnikov, umetnikov, obrtnikov. Na Nemškem so raztreseni Poljaki skoraj sami delavci, v Rusiji pa pripadajo v ogromni večini izobraženim slojem.

Kako smo si osnovali pomožne odbore za zapuščene rodbine vojakov na Gorenjskem.

Naše ljudstvo naj izprevidi, da nismo le v dobrih časih njegovi prijatelji, temveč da mu stojimo še z večjo zvestobo na strani v žalostnih časih.

Taka doba je sedaj nastopila vsled vojske.

Pozdravili smo naravnost z navdušenjem pomožni oklic našega skrbnega deželnega glavarja dr. Šusteršiča, ki nam naznanja, da bodeta deželni glavar in deželna vlada vodila pomožno akcijo za zapuščene rodbine vojakov, in sicer na čelu krajevnih pomožnih odborov posameznih občin.

Tu stoji pred našimi očmi zedinjena moč zdrave in krepke dežele Kranjske, ki nam da zaščito in močno roko za uspešno in pomožno podporo ubogih rodbin naših junakov, katerim moramo predvsem in za vsako ceno iz stališča vere in človekoljubja — iz stališča slovenskega narodnostnega čuta — iz stališča gospodarske vzajemnosti in — iz stališča avstrijske lojalitete prihiteti na pomoč.

Takoj, ko se je razlegel pomožni klic našega deželnega glavarja v naše gorenjske kraje, smo mislili na naglo in dobro urejeno krajevno organizacijo, in sicer tako, da našemu ljudstvu nudi vse v tolažbo in podporo.

LISTEK.

NIŠ.

Niš bo v par dneh naš, kakor je že opetovano bil. Če danes razni »šmoki« lijejo goliđe svojega strupenega gneva na to staro zgodovinsko mesto, ker se jih tam slučajno ni moglo sprejeti kot pionirje evropske kulture, moramo mi, s katerimi bo Niš v par dneh ali tednih združen pod vekovitim žezlom habsburškim, pri tej priliki pokazati malo več objektivne razsodnosti in malo manj slabodiseče surovosti, kakor dandanes diči judovske etno in pornografe vseh narodnosti, ravnotako kakor rdečo, od germanstva prežeto internacionalo.

Niš je častitljivo, starodavno mesto. So je stari Naissus gornje Mezije, to je rojstno mesto Konstantina Velikega, to je kraj, kjer je Klavdij II. leta 269. potolkel Gote. Atila, »šiba božja«, je mesto razrušil, toda veliki Justinijan je isto zopet zgradil in utrdil. Leta 1375. so Turki osvojili Niš; to je bil začetek srbskega propa-

danja. Leta 1443. so mesto zavzeli Ogrji. Leta 1689. so tu Avstriji pod mejnim grofom Ludvikom Badenskim premagali Turke, ki so jim pa mesto leta 1690. zopet vzeli. Ni trajalo pol stoletja, pa je bil Niš iznova zopet pod avstrijskim orlom, — osvojil ga je Seckendorf leta 1737., toda le za malo časa, ker so ga Avstriji Turkom vrnili še isto leto. V ustankih srbskega naroda proti politisočletnim tlačiteljem, krivoverskim Turkom, je imel Niš tudi važno vlogo. Še dandanes priča o junaštvu vojvode Stepana Sindjelića ob cesti v Pirot Čele-kula, sestavljena iz nad 590 srbskih glav, ki so zletele pri brambi domovine v zrak, s Turki vred, ki so bili vdrli v trdnjavo. V bližini je dandanes novi vojaški lazaret.

To je nekoliko podatkov iz pester zgodovine starodavnega in staroslavnega Niša, najnovejše posestrime naše bele Ljubljane v čestitem vencu avstro-ogrskih zgodovinskih mest, ki je z njim Vsemogočni obdaroval nesmrtno habsburško-lotarinško vladarsko rodovino.

Kakšen pa je sedanji Niš? Razmerno skromno provincialno mesto, s kakimi 25.000 prebivalcev, med njimi nekoliko

muslimanov, drugi sami Srbi. Mesto leži ob reki Nišavi, 190 m nad morjem, obdano od zelenih višav. Po količini prebivalstva je Niš drugo mesto Srbije. Hiše so čedne, večinoma enonadstropne. Ceste in ulice marsikje še dandanes nimajo tlaka, vsled česar so polne prahu ali pa blata. Trdnjava je na desnem bregu Nišave, pod njo se razprostira turški mestni okraj z mošejo. Na levem bregu reke je srbsko mesto, mnogo večje od turškega oddelka. Tu se nahaja turški konak, malodane v razvalinah. Tam sta stanovala kralj Milan in Aleksander, kadar sta bivala v Nišu. Konak je obdan s staroturškim vrtom, ima mavriške vodomete, sploh vse, kar so ljubili turški paše, ki so svojčas tu prestolovali.

Niš je sedež okrožnega načelnika, avstroogrškega, turškega in ruskega konzulata, ima gimnazijo, učiteljske, mnogo vrtnih nasadov, vodnjakov, kopališč, dobrih hotelov itd. Mesto je tudi trgovsko važno torišče. Prodajajo se čilimi, orožje itd. Okolica prideluje zlasti mnogo dobre vina.

Znamenit je bazar pri mostu na trdnjavo in pa daleč vidna stolnica, ki so jo

leta 1860. v bizantinskem slogu zgradili srbski arhitekti. Ima pet kupol. Poleg katedrale se skoraj skriva v zemlji stara pravoslavna cerkev. Omeniti je treba, da se nahaja v Nišu tudi katoliška kapela.

Kdor hoče uživati krasen razgled, naj se poda nad pokopališče, v južnem delu mesta.

Tudi strateško je Niš važen, ker obvladuje ceste v Bulgarijo in Makedonijo.

Udobno mesto po okusu razvajencev iz Berolina in z Dunaja pa Niš nikakor ni, ker ni imel časa, da bi si nadel popolno evropsko preobleko. Pač pa priča električna razsvetljava, za katero ima lastno centralo pri postaji sv. Petka, da se je že tudi to od sovražnikov Slovanstva toli obrekovano mesto — »mesto uši in stenice«, kakor pravijo, — pripravljalo, da stopi dostojno v zbor drugih evropskih mest. Prepričani smo, da bo avstroogrška okupacija ta proces znatno pospešila! Bog daj! Bog daj pa tudi nemško-židovskim častniškarskim banditom pameti!

Program, in to je zanimivo, ni samo pobiranje prispevkov, temveč krajevni odbor bodi obenem posredovalnica:

Za olajšanje prevažanja živil in zalog, za pospeševanje pravih prenosov rodbinam rezervistov za zakonite pristojbe dnevnih državne podpore, za točno in hitro sestavo teh prenosov bode lokalni odbor šel na roko županstvu, katero napravi o tem registre, da bo imelo točen pregled.

Za pisanje pisem vojakom, za poizvedbe po vojaki in v vseh takih in enakih zadevah bode odbor ljudstvu vedno na razpolago.

Glavna točka bodi tudi, da bode odbor stopil v vseh važnih zadevah v stik z deželno odborom in njegovo pomožno centralo ter si izročil tam vse korake, pri tožbe in posredovanja pri različnih oblastih, kar bode rodilo hitrejši uspeh, kakor pa če bi posamezne prošnje romale od instance do instance.

Razume se, da bode odbor posvetil vso vnašo nabiranje prispevkov. Tu je bila misel g. deželnega glavarja, da se pobira po občinah in za občine posebej, izborna, ker kdo bi bil tako trdega srca, da ne bi podpiral svojega bednega soseda, ki je šel kot junak v vojsko, zapustivši doma ubogo ženo in otroke. To bode storil tem rajše, ker vé, da ves denar ostane v občini in ko izve iz oklica deželnega odbora, da bodo tiste občine, ki se izkažejo požrtvovalne, tudi splošnih doneskov države in dežele pridobile si posebno naklonjenost za oskrbo.

Tu naj se pa tudi misli na vse vnanje prijatelje občine. Koliko je na-

kih domačinov, ki so po svetu si pridobili ugled in premoženje in ki bodo radostnim srcem poslali svoji domači občini podporo, ako se jih za to pisмено naprosi. Koliko pa je tudi takih tujcev, ki so posebno vneti za kak naš kraj. Tem naj se v ljudno in v srce segajoče piše, in upati je, da bodo poslali onim ljudem, med katerimi so preživeli prijetne ure in si pridobili svoje zdravje, tudi kak prispevek, ko so sedaj nastopili tako žalostni časi. Dosti je tako blagih duš! Odbori pa naj na to stran ne pozabijo. Tako je n. pr. dobila Bohinjska Bistrica na prvi dan pobiranja od prijaznega letovičarja lepo vsoto 400 K. Treba je, da odbori napravijo v tem oziru natančen program. Tudi domačini bodo rajše dali, ko bodo videli, da so ti odbori velevažni.

Posebno nalogo za nabiranje pa bodo imele odbornice — dekleta Marijine družbe — po posameznih vaseh, ki bodo gotovo z vnašo in uspehom storile svojo dolžnost v pomoč revnim rodbinam vpoklicanih vojakov. Občinski odbori z navdušenjem votirajo znatne vsote v ta blagi namen.

To poročilo pošljemo »Slovencu« v dokaz, da so njegovi res izvrstni članki o pomožni akciji, ki jih je ljudstvo pri nas čitalo z največjim zanimanjem, padli na rodovitna tla.

Na delo torej! Proč z malodušnostjo, proč z odlašanjem!

Med tem ko se naši vojaki borijo na bojnem polju za slavo naših cesarskih zastav, se mi moramo boriti za gospodarski obstanek našega ljudstva.

Dan sodbe.

Avstrijska armada je prestopila meje srbskega kraljestva in za močnike, ki vodijo krmilo kraljestva, je napolnil dan sodbe in obračuna. Na svetu se mora vsaka reč plačati, in srbski mogotci bodo dobili plačilo, katero so zaslužili po svojih zaslugah. Boginja maščevanja včasih sicer počiva, a bdi vedno in čuva nad zli duhovi, in kadar pride čas, udari.

»Nehvaležnost je plačilo sveta.« Resničnost teh besedi skuša danes avstrijska armada v srbski kraljevini. Koliko tisočev avstrijskih vojakov počiva v srbski zemlji okoli Šabca in Belgrada, koliko avstrijske krvi se je prelilo po srbski zemlji, da se iztrga ta narod teptalcu in zaničevalcu krščanskega imena, krutemu Osmanu. Brez avstrijskih junakov in avstrijskega orožja bi ostala še danes Srbija in srbski narod pod turškim jarmom. Srbska neodvisnost in svoboda je kupljena z našo krvjo in našimi kostmi! In kako nam je plačala srbska kraljevina ta krvni dolg? Sarajevski zločin kriči v cel svet, s čim je bila Avstrija plačana.

Dan sodbe je prišel, ne samo za srbske zarotnike, prišel je tudi za tiste, ki so stali za njimi. To je Rusija. Srbija je lakaj in hlapec ruskega despotizma. Da ni bilo Rusije, ki je Srbijo vedno ščuvala, netila, hujskala na avstrijsko monarhijo in jo v nevarnem času vedno krila, bi Srbija ostala krotka in v tistih mejah, kakor gre kulturni državi!

Zato je prišel obračun tudi z Rusijo. Tam na severu, na Rusko-Poljskem bo sodišče. In upamo, da bo pravično in uspešno! Potem bo v Evropi mir za dolgo časa.

Hrabre naše čete.

Budimpešta, 17. avgusta. Ogrski brzojavni in korespondenčni urad poroča: Danes so pripeljali semkaj 97 vojakov, ki so bili ranjeni v bitki pri Šabcu. Med njimi so štirje težko ranjeni. Vsi pripovedujejo z navdušenjem o hrabrosti naših čet. Razporeženje ranjenec je izborno. Vsi so izjavili, da komaj pričakujejo trenutka, ko se bodo lahko vrnili na bojišče.

Oklic poljske narodne vlade.

Krakov, 18. avgusta. Poljski listi objavljajo sledeči oklic poljske narodne vlade:

Poljski državljani!

Razglašamo Vam sledeči oklic narodne vlade:

V Varšavi se je ustanovila narodna vlada. Vsi Poljaki so dolžni, da se podvržejo tej uradni moči. Za poveljnika vojaških sil je bil imenovan državljani Józef Pilsutsky. Vsi državljani so dolžni, da ga brezpogojno ubogajo.

Narodna vlada.

Varšava, 3. avgusta 1914.

Narodna vlada!

Odbila je ura odločitve. Poljska je prenehala biti suženj, hoče sama odločevati o svoji usodi, sama si hoče zgraditi svojo bodočnost tako, da vrže na tehnični dogodek svojo lastno oboroženo moč. Kadri poljske samostojne armade morajo zasesti zemljo kraljestva Poljskega in so prevzeli nalogo, da za dobrobit poljskega naroda branijo s

poljsko krvjo napojeno zemljo. Kadri prevzamejo to sveto zemljo v ime našega poveljstva narodne vlade. Celemu narodu hočemo streti njegove okove in ustvarimo vsem ljudskim plastem pogoje za reden napredek. Z današnjim dnem se mora vse ljudstvo v enem taboru po poveljstvom narodne vlade združiti. Izven tega združenega tabora bodo stali le izdajalci, s katerimi hočemo brezpogojno postopati.

Višji poveljnik poljske armade:

Józef Pilsutsky.

Ustanovitev poljskih legij.

Krakov, 17. avgusta. (Kor. urad.) Poljski klub je imel danes dopoldne sejo, kateri je predsedoval dr. Leo. Dr. Leo je izrazil prepričanje, da bo sedanjí čas prinesel nov, ugodnejši položaj za Poljake. Sklenilo se je nato izdati na poljski narod oklic, ki se nanaša na ustanovitev enotne javne narodne organizacije in pa poljskih legij ob avstro-ogrski meji.

× × ×

VELIK DAR ZA POLJSKO NARODNE VOJAŠKE NAMENE.

Krakov 18. avg. Tukajšnji Judje so darovali za poljsko narodne vojaške namene 140.000 kron in so takoj 40.000 kron vplačali.

Kako so zasedli Woloczysko?

Krakov, 18. avgusta. Orožnik Pavel Wlosok, ki se je udeležil bojev za Woloczysko in ki leži ranjen zadet od krogelje v lvovski bolnišnici, opisuje boje tako-le: Ko sem se v četrtek, dne 6. t. m. vrnil s patrulje, čujem nenadoma pok in konstatiram, da so Rusi most čez Zbrucz razstrelili in da nameravajo razstreliti še most, čez katerega vodi cesta. Rusi so zažgali svojo obmejno postajo kakor tudi skladišče za živež, nakar so se umaknili. Ko sem to dognal, sem se vračal s svojo patruljo, ki je štela 6 mož. Nenadoma me je napadla večja ruska patrulja. Hitro sem signaliziral za pomoč in kmalu sem zbral okolu sebe 84 mož. Ruska patrulja je štela 47 pešcev in 1 kozaški eskadron. Rusi so se skrili za nek grič, ki leži nad Woloczysko, od tu so pričeli na nas streljati. Mi smo jih takoj napadli. Ob 8. zjutraj so se Rusi umaknili, nakar smo vkorakali v Woloczysko. Izgube Rusov so bile velike. Med bojem me je zadela krogelja v nogo.

Laži nasprotnikov o vojnih operacijah.

Berolin, 17. avg. (Kor. urad.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« ožigosa lažnjiva in sleparska poročila nasprotnega inozemskega časopisa, ki z lažmi operira že od začetka vojske. Tako n. pr. se lažnjivo »poroča« iz Bruslja, da nemške čete porabljajo belgijske žene in otroke v avantgardo. V pariških in angleških listih ter celo v nekem laškem listu je bilo čitati, da je sodrug Liebknecht ustreljen, ker se je kot rezervni častnik uprl, da je ustreljena sodruginja Rosa Luksemburg, ker je poskušala pregovarjati vojake, naj ne

streljajo na sovražnika in da je še mnogo drugih socialnih demokratov ustrejenih, ker niso hoteli iti v vojsko. Nekateri angleški in francoski listi so priobčili tudi veliko laž, da je pri Belfortu en milijon Francozov šlo preko švicarske meje in zasedlo Basel. Rimski listi sija dovršila svojo mobilizacijo in da je dva milijone Rusov pripravljenih proti Avstriji in Nemčiji, da je v Besarabiji bilo uničenih šest kavalerijskih polkov in da 6000 Rusov stoji ob rusko-turško-kavkaški meji. Skrbelo se bo, da se bodo take laži sproti razjasnile in postavile v pravo luč.

Brzojavka cesarja Viljema.

Berolin, 17. avgusta. (Kor. urad.) Iz brzojavk, ki jih je poslal cesar Viljem kralju Ludoviku bavarskemu, badenskemu velikemu knezu in saškemu kralju, je razvidno, da so se v dosedanjih bojih zelo odlično izkazale južnonemške in saške čete.

Ruska pustošenja.

Berlin, 17. avgusta. (Koresp. urad.) »Norddeutsche allgemeine Zeitung« objavlja naslednje svarilo Nemčije Rusiji: »Po posredovanju neke nevtralne države je nemška vlada izvedela sledeče: Poročila iz naših vzhodnih obmejnih krajev soglašajo, da so ruske čete povsod, kjer so prestopile našo mejo, požigale in plenile. To se je vršilo posebno v krajih Schirwindt, Lyh in Soldan. Nemčija dviga pred vso javnostjo protest proti takemu načinu vojevanja, ki hudo krši mednarodno pravo. Če bo tako postopanje poostrilo način vojevanja, mora edinole Rusija nositi vso odgovornost.

Francoska armada slabo preskrbljena.

Berlin, 17. avg. (Kor. urad.) »Vossische Zeitung« poroča iz Frankobroda ob Meni o tja došli ujetnikih: Če je vsa francoska armada v takem stanu kot so ti ujetniki, potem so bile optožbe senatorja Humberta upravičene: razstргani čevlji raznih vrst: elegantni lakasti čevlji, čizme, škornji itd., to so njihova obuvala. Mnogo jih je bila brez vojaške bluže in so nosili čez srajco kar plašč. Patrone so dobili zavite v papir in so jih nosili na traku okoli vratu obešene. Ujetniki pripovedujejo o hudih bojih pri Mühlhausnu. Nemška armada je nenadoma navallila na Francoze. Šele ko so Nemci prišli v neposredno bližino — okoli 100 m — so jih Francozi opazili. Sive uniforme napravijo vojake skoro nevidne.

Doživljaji Bretislavčana v Belgiji.

Bretislav (Lundenburg) 18. avg. Sin tukajšnjega ščetarja Smrša, Viktor Smrš, ki je došel 10. t. m. v svojo domačo bretislavsko občino, pripoveduje o svojem begu iz Belgije: Služil sem kot kuhar v bruseljskem hotelu Concordia. V soboto 2. t. m. je pozval avstro-ogrski konzulat v Bruslju bivajoče Avstrijce, da naj se takoj v konzulat zglasijo. Podal sem se v konzulat, kjer je bilo že več sto Avstrijcev, med njimi tudi iz Francije došli begunci, ki so pripovedovali strašne podrobnosti o brutalnostih, ki so jih doživeli. Konzul nam je izročil vožne listke do Verviersa in nam naročil, da naj nemudoma Belgijo zapustimo, ker sicer konzulat ne more za našo varnost jamčiti. Ob 10. uri zvečer sem zapustil v popolnoma natlačnem vlaku Bruselj, kovčkov pa nismo smeli vzeti s seboj. Pripeljali smo se pa le do Lütticha dva dni prej, predno so zavzeli trdnjavo. Tu so nas obvestili, da so vsi viadukti in mostovi razstreljeni. Vsi smo morali izstopiti. S postaje so nas spodili in smo morali v najhujšem dežju od 1. ponoči do 8. zjutraj prebiti pod milim nebom. Zjutraj smo poskusili nakupiti živila, a ko so ljudje videli, da smo Nemci, so pred nami zapirali trgovine. Nepopisno je bilo jadikovanje rodbin z malimi otroci na cesti ob dežju in mrazu, ki so taborile pod milim nebom. Ob 8. uri smo morali stopiti v vlak in peljali so nas nazaj v Bruselj, kamor smo došli opoldne. Tu smo izvedeli, da je porušena trgovina Tietze, in da sta bila dva nastavljenca trdke umorjena in da so oplenili veliko trgovin nemških in avstrijskih državljanov. Podali smo se zopet v konzulat, kjer so nam izročili vožne listke na Nizozemsko. Ob 10. uri zvečer smo se odpeljali v Antwerpen, kjer so nas internirali na kolodvoru. Niti po vodo nismo smeli in če je kdo šel, so ga s pestmi bili. Končno smo se odpeljali proti meji. Blizu meje je pa vlak obstal, izgnali so nas iz voz, preiskali, če bi imel kdo bombe, nato smo morali zopet vstopiti v vozove. Komaj

smo bili zopet v vozeh, so zopet belgijski vojaki odprli vozove in nas popraševali, če nismo Nemci. Če tudi smo izjavljali, da smo Avstrijci, so nas prostaško psovali. Nekega Nemca so iztrgali iz voza, mu nastavili na prsi bajonet in ga s smrtnimi grožnjami prisilili, da je moral klicati: »Živio Belgija!« »Živio Francija!« »Proč z Nemčijo!« Ob 1. uri ponoči smo se končno pripeljali v obmejni kraj Eschen. Barbarsko so vse prisilili, otroke, starčke, žene in bolnike, da so morali zapustiti vlak in tri ure po korakati na Nizozemsko, kjer so nas obmejne straže prijazno sprejele in so nas vojaki z jedjo in piščo pogostili. Ob 4. zjutraj smo došli v Rosendal, od tu smo se ob 10. dopoldne odpeljali v Wesel na Porenskem, kjer smo se oddahnili. Odpeljal sem se nato domov. Vozil sem se 7 dni.

Glasovi o nevtralnosti Italije.

»Kölnische Zeitung«, ki je kakor znano organ nemškega zunanjega ministrstva, piše: Po izjavah najuglednejših italijanskih časnikov, o katerih je znano, da ponavadi soglašajo z italijansko vlado, ni bilo drugega pričakovati kakor da se bo Italija v slučaju vojske med Nemčijo in Francozko pridružila brez pomisleka svojemu zavezniku, zgrabila za orožje proti Francozom in storila vse, da pripomore Avstro-ogrski in Nemčiji do zmage. Mnenje nekterih listov, da mora ostati Italija nevtralna, se je pripisovalo le manjšemu delu prebivalstva, ki nasprotuje vladni politiki, o kateri se je mislilo po izkušnjah v balkanskih zapletljajih, da soglašajo popolnoma s svojimi zavezniki. Tembolj je bila javnost presenečena vsled odgovora italijanske vlade zastavljenega o Nemčiji, kako se hoče vesti v slučaju vojske zaveznikov proti Rusiji in Francozki. V dunajskih in berolinskih vodilnih krogih morda niso računali zagotovo z italijansko pomočjo in je niso vpoštevali kot neobhodno potrebno v vojaškem oziru. Ker je Italija za sedaj izrekla svojo dobrohtno nevtralnost in očitno še ni izpregovorila zadnje besede, ne kaže sedaj razmotrivati je utemeljena njena formalna razlaga zaveznikov dolžnosti. Kajti da Italija ne zgrabi za orožje, temu bodo vzrok bržkone določena dejstva. Če se velesila, ki hoče imeti besedo v krogu narodov, v odločilnem trenutku boji stopili v prvo vrsto, ampak se drži v ozadju, se s tem odreče prostovoljno, da bi odločevala pri novi ureditvi razmer. Ako Italija ne popusti svoje nevtralnosti in še nadalje vstraja v ozadju, potem pač misli italijanska vlada, da se vojske udeleževati ne more. Izjav a o nevtralnosti pomenja potem toliko kakor priznanje s v o j e s l a b o s t i. To priznanje je sicer presenetljivo, ako pomislimo, kako se je dvignilo nacionalistično čustvovanje Italije izza tripolitanke ekspedicije. Če si pa ogledamo stvar bližje, razumemo vendar rezervirano stališče Italije nasproti velikim evropskim dogodkom. Treba je le pomisliti, da je velik del njenih vojaških sil — in ne najslabši — vezan na Tripolis, da rabi drugi del vojske in brodovja za 12 otokov in da opazuje dogodke v Albaniji ter da mora končno po večletnih bojih prenoviti svoje oboroževanje in ojačiti svoje finance. O tem se je posvetoval italijanski parlament v zadnjem zasedanju. Italija pa tudi ni prosta, ker je še pred dvema mesecema pretrpela uporno gibanje, čegar posledice ni prebolela in ker se ne more zanašati na svoje železniško osobje, ki še vedno preti s štrajkom. In ravno železnice so predpogoj prve vrste mobilizacije. Ako končno še pomislimo, da bi bilo dolgo in nezavarovano obrežje Italije v slučaju vojske na milost in nemilost izročeno tujemu brodovju, ki bi lahko zaprlo promet po morju in dovoz živeža, si lahko razlagamo zakaj se Italijanski vladi zdi umestnejše ostati v ozadju in prepustiti močnejšim odločitve o usodi Evrope.

»Frankfurter Zeitung« je napisala o stališču Italije k sedanjim dogodkom sledeče misli:

»Anglija je očitno pritisnila na Italijo in jo prisilila, da je ostala nevtralna, četudi bi bila njena zaveznika dolžnost, da sedaj nastopi, če javnost pogodbo trozeve prav razumi.

Umljivo pa je, da Italijo skrbi njeno brodovje in njene obali, če si nakopije Anglijo na glavo. Pomoč Italije bi itak za nas ne pomenila mnogo, ali brez vrednosti tudi ni njena nevtralnost. Italija nam pa lahko mnogo koristi kot rezerva v zadnji odločitvi. Italija pač hladno računa na svoje interese kakor Anglija.«

Korespondenca Hoffmann v Monakovem pa piše o nevtralnosti Italije sledeče:

»Če nam v težkih časih prijatelj da moško roko pred vsem svetom, je to stvar, ki naše srce in naše moralno čustvo visoko vzplamti. Taki trenotki so pa na svetu, kjer vlada trdoba, jako redki in politiki z njimi ne sme računati. Svojo politiko mora uravnati državnik po koristih svoje dežele tudi tedaj, če stem marsikake sanje svojega sosedarazdere.

Ko je Italija uradno proglasila svojo nevtralnost, so se čutili milijoni razočarani nad laškim prijateljem. Ampak bodimo pravični!

Pomislimo, da leže tri četrtine Italije na odprtem morju, da so njene železnice na severu in jugu, na vzhodu in zahodu silno izpostavljene. Pomislimo da so vse te železnice nezadostno zavarovane, in da je Italija izročena na milost in nemilost angleški in francoski mornarici. Na vsak način moramo priznati, da so to važne koristi ki so bile merodajne, da je Italija nevtralnost proglasila. Zato ne smemo dati laškimi delavcem čutiti svoje jeze ker je laška politika bolj gledala na svoje koristi in se ni dala voditi od vzvišenih moralnih čuvstev.

»Kölnische Volkszeitung« dostavlja temu »da Italija po svoji pogodbi kakor se zdi, ni dolžna ničesar drugega v sedanji vojski, kakor da ohrani dobrohotno nevtralnost.« »Ta nevtralnost« pravi list »za Avstrijo in Nemčijo ni majhnega pomena. Zato naj bi listi glede Italije pisali zelo rezervirano.«

Nemiri v Kavkazu. — Ruski parnik zadel ob mino. — 4000 vojakov ulonilo.

Carigrad, 18. avgusta. (Korespondenčni urad.) »Tasviriefkiar« poroča, da so izbruhnili v ruskem Kavkazu nemiri, pri katerih so bili ubiti 4 častniki in 80 mož. Sebastopol in Jalka nudita žalostno sliko. 200 obrežnih topov so vkrcali na ladje, 13 torpednih čolnov, sedem oklopnih križaric in 4 hidroplani so odpuli v neznano smer. Nek ruski prevoznik z municijo in 4000 vojakov je zadel ob mino in se potopil. Večina vojakov je utonila.

Francozi korakajo v Belgijo.

Dunaj, 18. avgusta. Cenzurirana vest poroča iz Berolina, da so močne francoske čete vdrle v Belgijo in korakajo proti Gembloux.

Gembloux je mesto v bližini Charleroi, leži na železnici, ki pelje iz Bruselja v trdnjavo Namur. Do mesta Namur imajo francoske čete blizu 20 km.

Nola nemške vlade. — Odgovor na nolo.

Berlin, 17. avgusta. (Kor. urad.) »Norddeutsche allgemeine Zeitung« poroča: Po zavzetju Lütticha je nemška vlada po posredovanju neke nevtralne države v Bruselj to-le sporočila: Trdnjava Lüttich je bila po hrabri obrambi v naskoku zavzeta. Nemška vlada globoko obžaluje, da je vsled stališča belgijske vlade proti Nemčiji prišlo do krvavih spopadov. Nemčija ne prihaja kot sovražnik v Belgijo; edino-le pod pritiskom razmer je morala vsled vojaških odredb Francije storiti težak sklep, vkorakati v Belgijo in zavzeti Lüttich kot oporišče za nadaljne vojaške operacije. Belgijska armada je s hrabrim bojevanjem proti veliki premoči na sijajen način rešila čast svojega orožja. Zato prosi sedaj nemška vlada kralja in belgijsko vlado, naj obvarujeta Belgijo nadaljnjih grozot vojske. Nemška vlada je pripravljena skleniti vsak sporazum, ki bi se kakorkoli dal združiti z ozirom na spor Nemčije s Francijo. Nemčija ponovno slovesno zagotavlja, da nikakor ni nameravala prilastiti si belgijskega ozemlja. Nemčija je še vedno pripravljena takoj zapustiti Belgijo, kakor hitro bi to dovolil vojni položaj. — Nato je odgovorila dne 13. avgusta Belgiji sledeče: »Predlog, ki nam ga je poslala nemška vlada, vsebuje zahteve, katere je stavila že v ultimatu z dne 2. avgusta. Zvesta svoji mednarodni dolžnosti, more Belgija ponoviti le odgovor, ki ga je dala na ultimatum, tembolj, ker je bila od 3. avgusta naprej njena nevtralnost prekršena in se je v njeno ozemlje zanesla vojska ter so se države, ki garantirajo za njeno integriteto, lojalno in nemudoma odzvale njenemu klicu na pomoč.

Velikopolezne pomožne akcije v Berlinu.

V Berlinu izhajajoča »Tägliche Rundschau« poroča: Vpeljana je za mesto Berolin velikopotezna pomožna akcija. Osnovala se je pomožna banka s 100 milijoni markami kapitala, katerega zlože tukajšnje trdke s poroštvom ali s pokritjem

zastavljenih meničnih kreditov. Menjice naj bi potem pomožna banka eskomptirala na državno banko. Osnovni kapital naj bi se zbral po zaznambi, oziroma vplačevanju trgovcev, industrijalcev, bank, bančnih firm, trgovske zbornice v Berolinu in Potsdamu ter korporacij trgovstva v Berolinu.

Agitacija Sven Hedina proti Rusiji.

»Korrespondenz Rundschau« poroča: »Sven Hedin namerava podvzeti veliko agitacijsko potovanje po Skandinaviji z namenom, da prebivalstvo izreče svoje simpatije do Avstro-Ogrske in Nemčije in da obranijo ob pravem času skandinavske dežele pred resno nevarnostjo od strani Rusije. Sven Hedin naglasuje, da ni nobeden sovražnik Rusije, vendar smatra za svojo dolžnost, svoje rojake svariti. Odkar se je pričel na Angleškem nov režim, ima Švedska dvojen vzrok, da skrbi, posebno ker Rusija že od preje smatra kot svojo historično in narodno nalogo, da si preskrbi proti severu izhod na odprto morje.

Sodba ruskega generala Kuropalkina o avstro-ogrski vojski.

General Kuropatkin, katerega smatrajo še danes za največjega strateškega strokovnjaka v Rusiji, govori v svoji knjigi »Vojne sanje«, ki je izšla leta 1900, tudi o avstro-ogrski vojski. V tej knjigi govori o možnosti vojske z Nemčijo in Avstro-Ogrsko; pravi, da more naša monarhija na osem železniških progah v 260 vlakih koncentrirati svoje čete v 26 dneh na meji Rusije, medtem ko ima Rusija na razpolago samo štiri železniške proge.

On piše doslovno: »Kar se nas tiče, se ne smemo zaverovati v iluzijo, da bomo lahko premagali avstrijsko vojsko. Številna avstro-ogrška vojska, izvrstno preskrbljena z vsem, kar treba, z izvrstno organizirano Galicijo kot oporiščem, more pod modrim vodstvom držati v šahu tudi močnejšo vojsko, kakor je naša (namreč ruska).« — Na vsak način je naša vojska po številu močnejša in še bolj preskrbljena z vsem, kakor je bila leta 1900. Mislimo in upamo, da ima tudi izvrstno vodstvo,

Strah pred arabskim nacionalizmom.

OBLEGOVALNO STANJE V TUNISU IN EGIPTU.

Milan, 15. avgusta. Iz Tripolisa naznanja »Secolo«: Tunis in Egipt sta v oblegovalnem stanju iz strahu pred arabskim nacionalizmom. Prvotni prebivalci v Tripolisu so popolnoma mirni.

Španija nevtralna.

Berolin, 17. avgusta. (Kor. ur.) Wolfvov biro poroča: Španska vlada je po poslaniku Kolo de Bernardi sporočila nemški vladi, da varuje v sedanji vojski najstrožjo nevtralnost.

Vpoklicanje Japoncev pod orožje.

Lipsko 18. avg. »Leipziger Neueste Nachrichten« poročajo, da je ukazala vlada tukajšnjim japonskim medicincem, med katerimi so se udeležili nekateri že rusko-japonske vojske, da morajo takoj čez Berolin in Ameriko odpotovati domov.

Rotšildov nečak in njegov šofer usreljena, ker se nista ustavila z avtomobilom.

Na Reki izhajajoči list »La Voce del Popolo« priobčuje sledečo brzojavko iz Gyöngyösa: Evgen Goldschmidt, nečak milijonarja Rotšilda, ki je član avstrijske gosposke zbornice in rezervni častnik, se je z svojim avtomobilom peljal k svojemu polku v Galicijo. Ko je šel z avtomobilom mimo Gyöngyösa na Ogrskem, mu je vojaška straža velela ustaviti. Goldschmidt, ki ni znal madžarskega jezika, pa ni razumel povelja in je z avtomobilom dirjal naprej. Ker se ni ustavil niti na drugo povelje, je na straži stoječi vojak ustrelil nanj in ga zadel v prsi, vsled česar je bil Goldschmidt takoj mrtev. Drugi strel pa je zadel šoferja, ki je tudi takoj izdihnil.

Albanska kneginja odpotovala v Rumunijo.

Frankobrod 18. avg. »Frankfurter Zeitung« poroča 14. t. m. iz Carigrada: Albanska kneginja je došla s svojimi otroci na krovu italijanskega parnika »Sicilia« v Carigrad. Od tu se je odpeljala z rumunjsko ladjo »Dazio« v Konstanco.

42 RANJENCEV PRIPELJALI NA DUNAJ.

Dunaj, 18. avgusta. (Kor. ur.) »Neue Freie Presse« poroča, da so pripeljali na Dunaj z bojišča 42 ranjencev, med njimi več častnikov. Večina teh se zdravi v bolnici »Rdečega križa« (Rudolfinum).

V NEMŠKEM VODOVJU NOBENE SOVRAŽNE LADJE.

Berlin, 18. avgusta. V nemških vodah se ne nahaja nobena sovražna ladja.

PAPEŽ LAHKO OBOLEL.

Rim, 18. avgusta. »Giornale d'Italia« poroča, da je papeža Pija X. napadla lahka mrzlica in da mora ostati v postelji.

SUDANSKI GENERALNI NADZORNIK ODLOŽIL SVOJE MESTO IN SE VRNIL V AVSTRIJO.

Dunaj, 18. avgusta. (Kor. ur.) Kakor poroča »Neue Freie Presse«, je general Slatinpaša vsled vojne napovedi Angleške Avstriji odložil mesto generalnega nadzornika v Sudanu in se podal na Dunaj, da stopi v službo domovine.

ZAHVALA NADVOJVODE FRIDERIKA.

Budimpešta, 18. avgusta. (Kor. urad.) Nadvojvoda Friderik je v svojem dopisu na ogrskega honvednega ministra pl. Hazaya izrekel najvišjo svojo zahvalo in priznanje kraljevemu ogrsko-hrvaško-slavonskemu orožništvu za njegovo hrabrost in hvalevredni ofenzivni duh.

VETERANSKA IN PODOBNA DRUŠTVA MOBILIZIRANA ZA VARNOSTNO SLUŽBO.

Dunaj, 18. avgusta. Kor. ur.) Vsled mobilizacije bodo morala veteranska društva, meščanske garde, strelski korri kot črnovojni zavezanci opravljati del varnostne službe. Za člane teh društev to ni prostovoljna služba, ampak so po črnovojnim in deželnoobrambovskemu zakonu dolžni to storiti.

GROF APPONYI O VOJNI S SRBIJO.

Budimpešta, 16. avgusta. V »Pesti Hirlap« piše grof Aladar Apponyi: »Jaz kot pacifist izjavljam, da je bila svetovna vojna neizogibna. Naša zadeva s Srbijo se ni mogla urediti po razsodišču, kajti le nasprotnika, ki sta v dobri volji oba, moreta skupno skleniti mir. Zavratni morilci se morejo iztrebiti le s krvjo in z železom. Rusija ni zagrabila za orožje le v obrambo Srbije, temveč v obrambo morilcev. Ona noče, da se morilno orodje panslavistov uniči. Moralna resnica je na naši strani! Naša zmaga ne more izostati, ker je patriotično navdušenje na Ogrskem, v Avstriji in na Nemškem na višku.

NOVA ODLIKOVANJA ZA ZASLUGE ZA »RDEČI KRIŽ«.

Dunaj, 17. avgusta. (Kor. urad.) Cesar je kot protektor »Rdečega križa« ob priliki 50letnice (22. avgusta) genfske konvencije ustanovil nova odlikovanja za služe za »Rdeči križ«. To odlikovanje ima pet stopinj.

ČLAN OGRSKE MAGNATSKE ZBORNICE ZAPRT NA FRANCOSKEM.

Budimpešta, 17. avgusta. (Kor. urad.) Član magnatske zbornice, vseučiliški profesor Coloman Müller je bival proti koncu svojega poletnega dopusta nekaj dni v Parizu. Od tu je obvestil svoje služabništvo, da bo prišel v Budimpešto 1. avgusta. Od takrat ni bilo nobenega poročila. Sedaj pa izve »Pester Lloyd«, da je interniran v Nogent le Rotrou.

PRINC FRIDERIK-LIPE PADEL.

Berolin, 17. avgusta. (Kor. urad.) Kakor poročajo, se nahaja med zadnje dni padlimi tudi princ Friderik-Lipe, stric vladajočega kneza Leopolda.

POMILOŠČENJE NEMŠKIH DEZERTERJEV.

Dunaj, 17. avgusta. C. kr. korespondenčni urad piše: Nemški cesar je dovolil vsem dezertirjem in vsem, ki so prekršili brambno dolžnost, pomiloščenje, če se zgledajo do 12. novembra.

NEMČIJA DOBRO PRESKRBLJENA.

Iz Berolina poročajo, da se žetev v Nemčiji vrši ob najlepšem vremenu. Vspeh žetve je tako izboren, da je Nemčija preskrbljena za eno leto naprej in se more sama preživljati. To so izvedeli že tudi v Ameriki, kar se pozna na žitnih cenah.

RUSKA DEMENTIRANJA.

Peterburška agentura dementira v inozemstvu razširjeno vest, da so bili nemški in avstrijski rezervisti prepe-

ljani v Sibirijo. Prepeljali so jih le v vzhodne province evropske Rusije.

NOVA RUSKA INFANTERIJSKA MUNICIJA.

Letos spomladi se je izdal nov predpis za streljanje, veljaven za rusko pehoto, ki je predvsem potreben za sedaj splošno vpeljano ravnanje z novo municijo. Nova patrona tehta 22-55 g (dosedanja 25-81 g); oblika cevke, ki ima, kakor znano, ploščnat rob, je ostala neizpremenjena. Top je zaznamovan z S, čegar zrno obstoji iz zmesi svinca in Wolframa in je pokrit z jekleno pločevino. Top je podoben v svoji obliki zelo nemškemu S-topu; je ostro koničast, njegov premer je nasproti okrogličastemu topu na izlivu radi točnejšega teka in boljše umerjenosti nekoliko večji. Top ima malo, kegļu podobno odprtino, ki pospešuje hitrejši tek in omogoča točno prodiranje kroglice. Teža topova je nasproti okrogličastemu topu manjša, znaša namreč 9-6 g proti 13-7 g starega topa (nemškega S-topa 10 g). Strelnega smodnika je bilo treba pri starem topu 2-22 g, pri novem se je količina zvišala na 3-25 g (pri nemškem S-topu 3-2 g). Začetna hitrost se je dvignila od 635 na 880 m (pri nemškem S-topu 860 m). Večja početna hitrost in boljša odprava zračnega pritiska vsled ožje konice omogoča, da napravi top mnogo daljšo pot. Predstojeci podatki dokazujejo natančno, da ruska pehota s splošno vpeljavo S-municije z ozirom na oboroženo pehoto stoji povsem na isti višini, kakor nemška in avstroogrška.

ŽENIALNOST VOJSKOVODJE.

Nekdanji načelnik pruskega generalnega štaba grof Schliessen trdi, da ni pri Zvaniku zmagala macedonska falanga, marveč da je zmagal Aleksander Veliki. Rubikona niso prekorčili rimske legije, marveč Cezar. Pri Naseby niso zmagali »sveti« dragonci, marveč zmagal je Cromwell. Schliessen trdi: Vojske so samo proizvodi genialnosti svojega voditelja, s katerim se vojaki skupno bore, žive in umro. V kako tesnem stiku mora biti vojskovodja s svojimi četami, nam najbolje očrta Friderik Veliki. General mora, da postane popularen, govoriti z vojaki, bodisi v taboru, bodisi na pohodu. Na generalovem licu mora vojska čitati, zakaj se mora to tako izvesti. Če je general zamišljen, govore častniki, da njih general gotovo snuje nekaj velikega. Če je otožen, menijo, da stoji stvari slabo. Taki glasovi vplivajo na srčnost, govorice se v taboru širijo in poižve za nje tudi sovražnik. General mora zato biti v takih stvareh komedijant in mora imeti v oblasti svoj obraz. General mora svoje načrte snovati z največjo premišljenostjo, a kadar nastopi, mora postopati hitro in odločno. Boljše je, da ukaže kaj napačnega, kakor pa, da se nič ne ukaže. Klasični teoretik F. Clausewitz zahteva, da mora biti vojskovodja v prvi vrsti hraber, odločen in vztrajen. Odločnost ustvarja čudeže tudi v dvomljivih položajih in dobi tudi izhod, ko bi kdo mislil, da je že vse izgubljeno. Napoleon govori o sebi: O neprijatelju nisem ničesar znal, niti nisem poznal velikih pogrškov, ki sem jih učinil, samo dolgo in dolgo sem strmel v zemljevid! Moltke je zato trdil o strategiji isto, kar je trdil Bismarck o politiki, »da ni veda, marveč umetnost.«

Strahote o priliki »Gautschove« nesreče.

»Piccolo« priobčuje naslednje nadaljne podrobnosti. Nekdo izmed rešenih je pripovedoval: Po izvrstnem in veselem kosilu smo se potniki večinoma podali k popoldanskem počitku. Radi zadušljive vročine nisem mogel zaspati. Ob 1-45 minut začutim kakor lahek potres. Skočim kvišku in z nekaterimi drugimi hitim proti prostoru za stroje. Ondi so že bili zbrani ladijski uslužbenci, ki so nas pomirjevali, češ, da je na enem kotlu, ki je bil pred kratkim popravljen, odskočila ena zatornic, vsled česar je ušla para. Poma podali k popoldanskemu počitku Zopet nisem mogel zadremati in ob 2-45 sem pogledal na uro. Kmalu nato zaslišim tri zaporedne grozne pokes: razpočiti so se morali kotli. Istočasno se je zaslislalo nepopisno treskanje in lomljenje stekla in lesa, votli padci teles, strašni, pretresujoči kriki žena in otrok. Vrglo me je z vso silo z postelje, a priletel sem na druge, tako da se nisem posebno pobil. Drli smo na krov; vrata so bila zaprta. Neki mlad fant — Marinković — jih je odprl in nasproti nam je butil neznosen zrak, nasičen z dimom, paro in nafto. Marinković se je onesveščen zvrnil nazaj po stopnicah in potegnil za sabo več drugih oseb. Na krovu so se odigravali nepopisni prizori: po tleh je tekla kri,

krog in krog so ležali raztrgani udi človeških teles. Vse se je gnetlo in kričalo v blaznem smrtnem strahu. Otroci, ki jih je bilo posebno veliko, so se krčevito oklepali staršev, ter jokali in vpili. Več potnikov se je v grozi ustrelilo. Bilo je nepopisno strašno. Parnik pa se je brzo potapljaj. Kakih 20 ljudi se je polastilo nekega rešilnega čolna; hitel sem proti njim in se oprijel zanj. Tedaj so se zaslili klici: Stoj, stoj! Obenem so padli številni revolverski streli in trije možje ob moji strani so se zgrudili zadeti. Ohupen sem skočil v morje in začel plavati ter iskati kakega predmeta, ki so jih bili uslužbenci v naglici zmetali v vodo v pomoč plavajočim, da bi se ga oprijel. Medtem sem videl drugega kapitana in tri uslužbenke skočiti v morje in hiteti na pomoč potapljajočim se potnikom. 20 m od mene sem videl neko mater, katere se je oklepalo šest otrok... Klicala je na pomoč, a je ni dočkala — omagala je prekmalo in z otroci vred utonila. Taki

in enaki prizori so se odigrali na vseh straneh. Morje se je vedno bolj prepregalo z nafto, da ni bilo več obstati. Tedaj so dospeli torpedovke in rešile kar se je dalo. »Baron Gautsch« je legel nepovratno v hladni morsk grob. Nesreča se je odigrala v 3 do 4 minutah. — Rešence so prepeljali v Pulj, kjer so jih nad vse pristrčno sprejeli in jim nudili vsakršno pomoč. Mnogi izmed njih svoje poti v Trst niso hoteli nadaljevati po morju, marveč so se raje peljali z železnico.

»Piccolo« poroča dalje, da je mnogo več žrtev, nego se je izpočetka poročalo. V ladijskih listah, po katerih so sestavili število rešenih in žrtev, namreč niso bili vpisani ne otroci, katerih se je na ladji nahajalo po splošni sodbi krog sto, ne vojaški novinci in vpoklicanci, ki so imeli prosto vožnjo in so jih sprejeli na krov samo proti izkazu z vojaško knjižico, oziroma pozivnico.

Slovenija pred cesarjevim prestolom.

Še nikdar se ni cesarjev rojstni dan praznoval tako slovesno kot letos, vse ljudstvo tekmuje, kako lepše proslaviti cesarjevo štirinosemdesetletnico. Vsem sovražnikom Avstrije hoče tako ljudstvo pokazati, da je vedno resničen izrek, da se bodo prej omajale skale naših gor, kot pa slovenska zvestoba.

Ze po doslej nam došlih poročilih je bila včeraj zvečer proslava po celi deželi nekaj nepopisno veličastnega. Vsa dežela je plavala v morju luči, celo najbornejši domovi so bili razsvetljeni, povsod so se vile cesarske zastave, na gorah so goreli kresovi, s holmov so gromeli topiči, v cerkvenih stolpih so pritkavali zvonovi, godbe, pevski zbori so hodili po cestah in v svitu lampijonov in bengaličnega ognja manifestirali za cesarja in državo.

Pa tudi Ljubljana ni zaostala. Včeraj zvečer je bila vsa Ljubljana sijajno razsvetljena. Vsa javna in zasebna poslopja so žarela v tisoč in tisoč lučicah, v izložbah raznih zavodov in trgovin so bili cesarski kipi sredi zelenja bajno razsvetljeni. Posebno krasne dekoracije in razsvetljavo so imeli deželni dvorec, magistrat, »Ljudska posojilnica«, »Rokodelski dom«, »Ljudski Dom«, »Katoliška Tiskarna«, deželna bolnica, Grad itd. V Ljubljani je kot poklicani tolmač ljudskih čustev priredila »Slovenska krščansko-socialna zveza« velikansko manifestacijo. Velikanska množica se je ob 8. uri zvečer izpred »Ljudskega Doma« in Cesarja Jožefa trga pomikala mimo škofije skozi Stritarjevo ulico po Marijinem trgu in Miklošičevi cesti pred cesarjev spomenik na Slovenski trg. Na čelu množice je korakal klub občinskih svetnikov Slovenske Ljudske Stranke s prižganimi voščeni bakljami, nato je prišla zastava »Slovenske kršč.-soc. zveze« in za njo zastave: Kat. društva rokodelskih pomočnikov, »Ljubljane«, šentpeterskega prosvetnega društva, kat. mladeniškega društva. Za zastavami, ki so imele vse široke cesarske trakove, so ognjegasci, ki so prišli k domoljubni proslavi iz Ježice in Stožice, nosili sliko ljubljenskega vladarja, ožarjeno od bakelj gg. paznikov deželne prisilne delavnice. Nato je obkrožena od svetilk ognjegascev korakala salezijanska godba iz Rakovnika, za njo člani S. K. S. Z. in zopet nosilci lampijonov. Po ulicah je vladalo nepopisno navdušenje. Godba Salezijancev je skoro neprenehoma svirala patrijotične koračnice. Pred cesarjevim spomenikom, katerega so gospe in gospodične pod požrtvovalnim vodstvom gospe Franje Volta okrasile s cvetjem in bujno razsvetlile, so stopile zastave v polkrog ter se poklonile. Godba je zaigrala cesarsko pesem in »Naprej zastava slave«, cesarjev spomenik je zažarel v svitu bengaličnega ognja, množica se je odkrila in priredila pristrčno, v srce segajočo manifestacijo. Tisoči in tisoči so klicali »Živio« cesarju ter nato pod palpalajočimi zastavami »Slovenske krščansko-socialne zveze« v najlepšem redu odkorakali nazaj na Cesarja Jožefa trg, kjer je godba pred razhodom še enkrat zaigrala cesarsko pesem.

Danes dopoldne je daroval prevz. knezoškof v stolnici za cesarja sv. mašo, katere so se udeležili zastopniki uradov in raznih korporacij. Z Grada so gromeli topovi. Po sv. maši se je poklonila deželni predsedniku ekselenci baronu Schwarzu deputacija »Slovenske kršč.-soc. zveze«, »Orlov« in »Slov. Straže« ter ga prosila, naj bo pred Najvišjim prestolom tolmač iskrenih želj slovenskega ljudstva, da nam Bog še dolgo ohrani vladarja Franca Jožefa I. v srečo vseh avstrijskih narodov. — Podpredsednik S. K. S. Z., č. g. Janc, je nagovoril g. dež. predsednika: V imenu S. K. S. Z. in vseh organizacij, združenih v S. K. S. Z., polagamo ob 84. rojstvenem dnevu Njegovega apostolskega Veličanstva v roke Vaše Ekselence najvdanejše izjave spoštovanja, ljubezni in neomajne zvestobe do Njegovega

Veličanstva. Ob teh dnevih, ko je Avstrija prisiljena, da z mečem piše svojo zgodovino in s topovi utrjuje temelje svoje države v korist vseh njenih narodov, hočejo Slovenci tudi ob začetku nove se porajajoče dobe biti neustrašna prva straža, ki brani priljubljenega vladarja. Kar Slovenci v preteklosti, tako hočejo v prihodnje ostati Slovenci in vse njih organizacije z delom, žrtvami in z molitvijo na braniku močnega monarhije.

V imenu vojvodine Kranjske je pri deželnem predsedstvu deželni glavar dr. I. Šusteršič podal vdanostno izjavo. Zvestoba kranjske dežele do najvišjega prestola je že tradicionalna. Toda v sedanjih časih jo še posebej povdarjamo, zagotavljajoč, da je naša dežela z vsemi silami do zadnje žrtve pripravljena se boriti za cesarja in skupno našo domovino. Deželni predsednik je zahvalil deželnega glavarja in celo deželo.

V imenu cerkve in duhovščine je podal vdanostno izjavo presvetli knezoškof dr. Jeglič. Naglašal je, da vsa naša duhovščina z ljudstvom moli za srečen izid vojske in blagor presvetlega cesarja. Deželni predsednik je vzel izjavo z zahvalo na znanje, da jo sporoči na najvišje mesto.

V imenu c. kr. kmetijske družbe je izjavil dr. Lampe, da so vse kmečke organizacije prožete onega duha, katerega je pokazal sedaj vsak posameznik iz našega kmetijskega stanu, ko je slišal cesarjev klic! Vspeh mobilizacije med kmečkim ljudstvom je pokazal, kako zvest in vdan je naš kmet cesarju. Enako hoče tudi naša kmetijska organizacija vsekdar biti zvest branih naše skupne domovine.

V odgovoru je njega ekselencia g. deželni predsednik izrazil, da je upravičeno, kako disciplinirano in patrijotično se je pokazalo kmečko ljudstvo naše dežele. V najoddaljenejših krajih so se moške in mladeniči takoj dvignili, da zadostijo klicu najvišjega vojnega gospoda. Kmečko ljudstvo naše dežele je podalo naravnost sijajen dokaz o notranji moči naše države. V tej zvestobi ljudstva je podano pa tudi že jamstvo za zmago.

V imenu ljubljanske občine je podal vdanostno izjavo župan dr. Ivan Tavčar. Klub S. L. S. je zastopal v tej deputaciji občinski svetnik Iv. Kregar.

Iz Črnomlja smo dobili brzojavko: Velikansko navdušenje za cesarja in Avstrijo. Ves Črnomelj v zastavah, predvečer razsvetljava, mirozov, navdušeni klici in napisi, zjutraj budnica, sv. maša, obhod gasilnega društva z godbo. Vršila se je slavna občinska seja. Odbor je dovolil 200 K za »Rdeči križ«, 200 K za pomožno akcijo dež. odbora in glavarstvu podal vdanostno čestitko.

Z Viča smo danes dopoldne prejeli poročilo: Včeraj zvečer je priredila domača društvena godba mirozov v proslavo rojstnega dne presvetlega cesarja. Komaj je ljudstvo odmolilo v cerkvi sveti rožni venec za srečni izid vojske, že je zaplavala cela župnija, odeta v zastave, v morju luči. Godba je zaigrala pred cerkvijo cesarsko himno, nato pa odkorakala po občini. Dasi je veliko ljudstva odšlo v Ljubljano, je vendar za godbo stopala številna množica, ki je med odmorji prepevala domoljubne pesmi ter navdušeno klicala »Živio« presvetlemu vladarju. Danes pa se je ob 8. uri pri obilni udeležbi brala sv. maša. — Slična poročila dobivamo tudi od drugih. V št. Vidu so bile tudi vse hiše razsvetljene, manifestacije kot povsod drugod velikanske.

Slovensko ljudstvo od svoje najsevernejše do svoje najjužnejše meje je včeraj in danes zlilo svojega srca čutila v močnem spevu:

Živi cesar, domovina,
Večna bodi Avstrija!

Dnevne novice.

— **Mirno kri!** Celovski »Mir« priobčuje: Pretečeni teden smo dobili od mnogih strani poročila, da se je nekaterim našim pristašem godila krivica s tem, da so se o njih širile razne izmišljene govorice. Prosim, da vsi ohranijo hladno kri in na nobeno morebitno izzivanje ne reagirajo. Če se komu godi krivica, naj si pravnim putem poišče pravice! V vojnem času je vsaka nepremišljena, četudi ne zlobno namenjena beseda, lahko usodepolna. V tako važnem času, ko nas kliče naša skupna avstrijska domovina, da izpolni vsak svojo patrijotično dolžnost, vojak na bojnem polju, drugi pa doma vsak na svojem mestu, naj izginejo vse politično-strankarske razlike, tudi vsi osebni prepri, ampak pred očmi imejmo edino to, da smo vsi edinole sinovi in hčere matere Avstrije! Češka nam je dala zgled!

— **Rojstni dan prestolonaslednika.** Povodom včerajšnjega rojstnega dne nadvojvode prestolonaslednika Karla Franca Jožefa piše »Fremdenblatt«: Kot vojak je imel prestolonaslednik vedno za zgled viteško postavlo Njegovega Veličanstva. Ime prestolonaslednika je velikega pomena za vse, kar more monarhija v resnem času pričakovati od njega. Kakor si je pridobil prestolonaslednik s svojo soprog srca vseh, tako mu ob njegovem rojstnem dnevu želimo vsi najboljšo srečo.

— **Proti napačnim izbruhom.** Nemški listi sami poročajo to-le: »Škandalozna nasilstva so se 13. t. m. odigrala v Rušah pri Mariboru in v Gradcu, ko so pripeljali v Rušah pri Mariboru veleizdaje osumljene aretirance. Množica, ki neprestano oblega kolodvor, je na aretirance pljuvala in bila po vozech s palicami. Jutranja »Tagesspost« piše: »Take demonstracije, ki ogrožajo življenje aretiranih oseb, naj bi izostale, prvič, ker mora šele preiskava dognati njihovo krivdo, in drugič, ker se za Nemce kot kulturen narod ne spodobi, da bi nastopali po zgledu Francozov in Belgijcev. Kaznujmo ljudi, ki so tako globoko padli, s tihim zaničevanjem in prepustimo jih mirno roki pravice.« »Arbeiterwille« piše: »Da-li so vse teško osumljene aretirane osebe v resnici krive, bo dognala sodnja, ki bo krivce gotovo strogo kaznovala. Kakor se je že opetovano izkazalo, je v današnjih resnih časih lahko mogoče, da napačna razumevanja in denunciacije iz maščevalnosti povzročijo aretacije nedolžnih oseb. Pa naj bo kakor koli, na noben način nima prebivalstvo pravice izvajati justico z linčanjem. V tem resnem času se mora vsak obvladati; nihče se ne sme dati zavesti k grozovitostim, katere se opravičeno na vseh straneh najostreje obsoja, kadar se zgode v drugih deželah.« Vsi ti obžalovanja vredni dogodki naj se najstrožje preiščejo; to se mora zgoditi. Stvar oblasti pa bi bila, da ob prepeljavi aretirancev preprečijo izgrede, ki lahko sveti domovinski stvari le škodujejo. Dalje se mora pa tudi zahtevati, da se preiskava kolikor mogoče hitro vrši in da se občinstvo o krivdi ali nekrivdi v smislu razsodbe obvesti.« Tako nemški listi.

— **Vojno stanje in dohodninski davki.** Mirovanje vsega obrtnega prometa vsled vojske bo povzročilo ne samo pri vpoklicanih, ampak tudi v širših krogih znižanje odnosno popolni odpad vsakega dohodka. Za ta slučaj določa zakon o osebni dohodnini v §§ 229. do 232. sledeče: 1. Službeni prejemniki: Če se prejemki vsled znižanja ali pa popolnega odpadka gotovih službenih prejemkov tako znižajo, da znašajo preračunjeni na eno leto manj kot 1600 K, mora se osebna dohodarina za končni čas odpisati, in sicer od tega meseca naprej, ki sledi napovedi o znižanju službenih prejemkov. Zelo važno je, da se te napovedi takoj (koleka proste) predložijo pristojni davčni oblasti v Ljubljani, c. kr. davčni administraciji. 2. Zmanjšanje vsakršnih drugih dohodkov se v tekočem letu le takrat vpoštevata, če se skupen dohodek tako zniža, da znaša manj kot dve tretini napovedanega, odnosno obdačenega skupnega dohodka. Če se tako zmanjšanje dohodkov naznani davčni oblasti in se prosi za primeren odpis davka, se to na v a d n o zgodi, vendar pa le od tistega meseca naprej, ki sledi naznanilu. Potrebno je torej, da se taka prošnja (koleka prosta) čimprej vložijo. Vsa potrebna pojasnila dobe člani gremij pri Steuerschutzstelle der wirtschaftlichen Zentrale für Gewerbe, Handel und Industrie, Dunaj IV. Schwarzenbergplatz števil. 16. Trgovski gremij v Ljubljani.

— **Za »Rdeči križ«** so darovali občani občine St. Jurij pri Grosupljem vbirko 199 K 40 vin., katere je župan g. Jože Perne poslal c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

— **Pozor! Ne govorite nepremišljeno!** Paragraf 308. kazenskega zakona določa: Kdor z javnim razglaševanjem (z lepaki, z javnimi govori itd.) napačno, javno varnost vznemirja govorico, brez zadostnih vzrokov, neverjetnosti, ali takošno prerokovanje raznese ali naprej razširja, je kriv prestopka in ga je kaznovati s strogim zaporom od osmih dni do treh mesecev. Pod to določbo spadajo vse govorice, ki se tičejo vojske.

— **Urad za pojasnila družbe Rdečega križa na Dunaju in v Budapešti.** Urad za pojasnila Avstrijske družbe Rdečega križa na Dunaju, VII., Dreihufengasse, Kriegsschule, in društva Rdečega križa na Ogrskem v Budapešti, IV., Váci utca 38, dajeta brezplačno pojasnila o bivanju ter stanju ranjenih ali obolelih članov naše in eventualno tudi zvezne armade in morarice. — Pojasnila občinstvu se dajejo le pismeno ali brzojavno. — Osebna ustna vprašanja se iz tehničnih razlogov ne morejo sprejemati.

— **Dvodnevni čebelarški tečaj v Marjanišču,** ki bi se imel vršiti dne 23. in 24. avgusta, je vsled sedanjih razmer odpovedan.

— **Umrl je 11. t. m. po dolgi hudi bolezni** gvardijan osješkega frančiškanskega samostana p. Adjut Špacek v 69. letu svoje starosti. Rajnik, rojen Čeh, je bil dober pristaš hrvatske misli. R. I. F.

— **Zavod sv. Marte v Trstu** naznana dekletom na deželi, ki nameravajo nastopiti pot proti Trstu, naj se nikar od doma ne odpravljajo; rajši naj doma delajo in svojim pomagajo. V Trstu je vse polno deklet, ki ne morejo službe dobiti. Zadnji čas so se poselske razmere poslabšale; službe so slabe in veliko jih je odpadlo. Dekleta, vsaj nekaj časa ne silite v mesto, dokler se te razmere ne spremenijo. Ako bi pa katera želela čez čas v Trst priti, naj se prej do nas pismeno obrne, da si brezpotrebni stroškov ne napravlja. Zavod sv. Marte v Trstu.

— **Poročil se je na praznik Matere Božje v Trstu** starešina kat. akad. društva znani tržaški zdravnik dr. Karel Perničič z gospodično Avgusto Pavšler. Mlademu paru iskreno čestitamo.

— **Razpis nadučiteljske službe.** Na dvorazredni ljudski šoli v Mošnjah izpraznjeno nadučiteljsko mesto se do 30. septembra vsled razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 28. julija 1914, št. 4061, vnovič v stalno nameščenje razpisuje in sicer s pristavkom, da že podane prošnje tudi za ponovljeni razpis ostanejo v veljavi.

— **Še teh je treba.** Oblasti so županstva zopet opozorile na sledeče postopake, ki tavaajo po svetu in pri raznih županstvih izvajajo pod raznimi goljufivimi prevetkami podpore na račun svojih domovnih občin. Ti so: Ivan Virček, roj. 1862, v Stachowu ter pristojen v Predmerice, okr. Kr. Gradec na Češkem. Po poklicu je izdelovalec cvetličnih mizic; Reinhold Schneeberger roj. 1874 neznano kje ter pristojen v Litobor, okraj Nachod na Češkem, po poklicu cigan-brusač in popravljač dežnikov; Moric Mair, roj. 1885 v Hallu ter pristojen v Inomost, dninar; Ana Parčanski roj. Krywalski, 39 let stara, pristojna v Gross-Kunschtz v Šleziji. To je oddati takoj v prisilno delavnico v Znaimu ter Leopold Leitner, roj. 1868 v Unter-Langendorfu, okraj Sternberg na Moravskem, po poklicu brusač. Nič dati tem individuijem, marveč je z njimi obravnavati po odgorskih predpisih! Kdor bi jim kaj dal, bode škodo imel sam. Tedaj, pozor!

— **Defraudant se je sam javil.** Iz Berolina poročajo: Za vojaško službo se je oglasil defraudant Alfred Dorn, ki je bil uslužben pri pivovarni Bötšov kot knjigovodja in je ondi dne 25. julija izginil s 50.000 markami. Dorn, katerega so pridno, a dosedaj zaman iskali, se je pred nekaj dnevi predstavil kriminalni policiji in se ponudil, da je na razpolago, ker je vojaštvu podvržen, in hoče iti pod zastavo. Od poverjenega denarja je takoj 10.000 mark položil na mizo. Zatrjeval je, da je ostalih 40.000 mark zakopal v nekem severnem predmestju. Kriminalna policija je kopala na označenem mestu, dognala tudi, da je tamkaj nekdo kopal, a denarja ni dobila. Prišli so na sled, da so drugi ljudje videli Dorna tamkaj kopati. Verjetno je, da so ti ljudje šli iskat denar in si ga prilastili.

— **Vojaško darilo praškega mestnega sveta.** Praški mestni svet je dne 4. t. m. soglasno sklenil nakazati deželnemu pomožnemu društvu »Rdečega križa« kakor tudi za zbirko v podporo družin k aktivni službi poklicanih

oseb po 25.000 K. Dalje se je sklenilo, da se pogoste revni šolski otroci in ustanove ljudske kuhinje, 16 zavetišč za revne šolske otroke in otroških varovalnic.

— **Kres** na čast rojstnemu dnevu presv. cesarja je gorel na Brezovici in v Vnanjih Goricah.

— **Žrebanje.** Srečke »Bodenkredita« iz leta 1880. so bile včeraj na Dunaju žrebane in je dobila 90.000 K serija 2699 št. 26. — 4000 K je dobila serija 1104 št. 69. — Po 2000 K ste dobili serija 1468 št. 69 in serija 2498 št. 45.

— **Zaprli** so tudi bivšega ljubljanskega župana Ivana Hribarja. Že izpušeni koroški slovenski župnik Gabron je bil vnovič aretiran. V Ljubljani so zaprli gostilničarja in obč. svetnika Beliča.

— **Mohamedanec — zdravnik Rdečega križa.** Dr. Sulejman beg Hafiradić, zdravnik in Travniku, se je ponudil v službo Rdečemu križu. Želi, da bi ga poslali v vojno. Dr. Hafiradić je že v zadnji balkanski vojski deloval v turški armadi kot zdravnik.

— **Lov za tatov koles.** V nedeljo popoldne je ukradel 16 letni hlapec Anton Zajec na Grosupljem posestniku Antonu Štrumbelj izpred tamkajšnje gostilne kolo in zbežal. Mnogi vaščani so ga preganjali in ga končno ujeli v Zalni in izročili orožništvu.

— **Mladi nepridiprav.** V Zgornjih Pirničah je vrgel nekdo kamen v desno oko 11letnemu Antonu Šetina, ki so ga prepegljali v ljubljansko deželno bolnišnico.

— **Samoumor.** Iz Celja poročajo: Dne 5. t. m. se je obesil v nekem gozdu blizu Teharjev 76 letni delavec Martin Kresnik, doma iz Št. Jurja ob južni železnici. Vzrok samoumora so družinski prepiri.

ŽRTVE »BARONA GAUTSCHA«.

Dunaj, 18. avgusta. (Kor. ur.) Listi poročajo, da je pri potopu »Barona Gautscha« utonil vpokojeni polkovnik Alojz Kučera s svojo soprogo in dvema otrokoma.

+ **Našim naročnikom!** V novjšem času se je oglasilo več novih naročnikov na »Slovenca«, ki naračeno nakazujejo po položnicah. Tem bodi povedano, da poštni uradi in poštna hranilnica v sedanjem času ne morejo tako točno poslovati, kot sicer, in prejme uprava položnice mnogo kasneje. Od dne, ko naročnik vplača naročnino, do dne, ko prejme uprava od poštnih hranilnic z Dunaja odrezke položnic, preteče 5—8 dni. Kdor torej po položnici naroči »Slovenca«, mine najmanj en teden, predno mu pride v roke prva številka. Po nakaznicah pridejo denarne pošiljave mnogo hitreje. Cenjene somišljenike ponovno prosimo, naj opozore na to nove naročnike.

Ljubljanske novice.

Ij **Zgleden domoljuben sklep.** Da se na kar najbolj vreden način pridruži milijonom požrtvovalnih državljani, ki obhajajo danes častni dan Nj. c. in kr. Apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I., je celokupno oboje tukajšnjega c. kr. poštne in brzojavnega urada Ljubljana mesto (Glavna pošta) soglasno sklenilo, da bo poslej ves čas, dokler bo trajalo pravkar nastopivše vojno stanje, en odstotek od svojih mesečnih prejemkov darovalo za patriotske namene, in sicer bo polovica celotnega zneska pripadala Rdečemu križu, polovica pa ljubljanskemu mestnemu podpornemu zakladu za soproge in za deco v vojno službovanje vpoklicanih domačinov. Ker šteje oboje glavnega poštne urada ljubljanskega navzlic temu, da je mnogo njegovih članov v vojski, še vedno znatno število uradnikov, poduradnikov in slug, hosta zgorej označeni instituciji od teh vvedušnih darovalcev mesečno prejeli 300 kron v dar. Kakor že ob marsikateri priliki, tako se je oboje ljubljanskega glavnega poštne urada tudi to pot izkazalo na način, ki je njemu v čast, drugim pa bodi v zgled.

Ij **Grom, tresk, vihar, naliv.** Zadnja dva dneva je padlo izredno veliko dežja in tudi gmelno in treskalo je, da je bilo strahota. Izredna je bila pa današnja noč, posebno pa jutro. Gmelno in treskalo je vse navzkriž, zraven je pa lil dež kakor bi zli val iz škafe. Utrgal se je bil v okrožju Laverca—Ljubljana oblak. Padala je tudi toča. Naliv je prizadel silno veliko zmede in škode. Po ulicah je voda stala čez hodnike in tja znesla ponekod vse blato s cest. Ulica na Grad je vsa razdrapanja. Pesek je znesla voda v Florijansko ulico in je tam voda zjutraj ob 8. uri še tekla v Rožno ulico kakor potok. Na Ahlinovem (Svečarjevem) posestvu nad Karloško cesto je naliv utrgal velik kos zemlje in izruval eno drevo ter drevo prinesel na Karloško cesto, v hišo samo je pa z Grada udrila voda in skozi okna nanela notri polno ilovice. Voda je hipoma stopila v nekatere kleti in jo morajo cel dan zbrizgavami

vun spravljati. Po rakovniških travnikih je voda vse odnesla; sploh je škoda v rakovniški votlini velika. Dolenjska cesta je bila vsa preplavljena. Splošno se trdi, da tako močnega naliva že davno ni bilo. Vihar je bil istotako močan in je otrsela posebno mnogo sadja. Ljudje na Tržaški cesti niso mogli peš v mesto in jih je moral nek tamonjši posestnik prepeljavati z vozom. Bilo je danes zjutraj res kakor bi bil sodni dan.

Ij **Nevihla v ljubljanski okolici.** Brezovica 18. avgusta. V nedeljo zvečer ob pol 10. uri je vdarila strela v kozolec župana v Logu Franceta Rusa, ki je do tal pogorel; zgorelo je tudi 10 štantov ajde. Vaščani, ki so prihiteli na pomoč, so par štantov ajde zmetali ven in jo tako rešili, kakor tudi par štantov od praznega kozolca. Prihitela je na pomoč tudi požarna bramba iz Bevk. Danes zjutraj ob pol 6. uri pa je bilo na Brezovici neurje s točo, da tacega nihče ne pomni. Naliv je bil strašen, nižji travniki so vsi zaliti z blatno vodo, toča je strla ajdo, fižol in druge pridelke popolnoma. Podrlo je tudi več kozolcev.

Ij **Strela je udarila** včeraj popoldne ob poltreh v telefon, ko je načelnik blagovnega oddelka na državnem kolodvoru, gospod Čretnik, hotel govoriti. Gospod Čretnik se je nezavesten zgrudil na tla in sta ga hitro došla zdravnik z drgnjenjem spravila k zavesti. Istočasno je bil tudi nek delavec od strele zadet po roki, katero je imel vso črno. Tudi ta je padel v nezavest.

Ij **One izprašane strežnice,** ki bi bile pripravljene služiti v vojaških bolnicah brezplačno, a s polno oskrbo, naj se zglase 20. t. m. ob 2. uri popoldne v pisarni »Rdečega križa« v Strossmayerjevi ulici št. 3.

Ij **Poročil** se je gospod Janko Škufca z gđno Anico Pogačnikovo.

Ij **Umrla** je včeraj gospodična Elizabeta Oblak. Kadarkoli je bilo treba kaj storiti za kako dobro stvar, vedno se jo je videlo požrtvovalno delujočo. Pogreb bo jutri ob pol 3. uri popoldne iz Streliške ulice št. 8. Blag ji bodi spomin!

Ij **Kako je v Solnogradu z aproviziranjem.** Preskrbovalna komisija občinskega odbora je doslej nakupila: 40 vagonov pšenične moke, ki se dobavlja po dva vagona vsaki teden, 7 vagonov riža, 1 vagon sladkorja, 40.000 kilogramov masla, 9000 kg sira, 130.000 jajc. Glede nakupa 10 vagonov ržene moke in 2 vagonov svinjske masti se komisija še pogaja.

Ij **Cena živil.** Dobili smo naslednji glas in občinstva: Zemlje ljubljanske so postale silno majhne. Nezaslišano je, da zemlje nekaterih pekarn tehtajo danes pravzaprav le polovico določene teže, kakor se poudarja od poznavateljev. Pozivljamo merodajno oblast in druge faktorje, naj nemudoma ukreduje vse potrebno proti takemu izžemanju ljudstva. V Solnogradu, ki je važno križišče in kjer je gotovo popravevanje po kruhu večje kot v Ljubljani, zemlje niso manjše, kot pred vojsko. Tudi z m e s o m je v Ljubljani križ. Nekateri mesarji so kar poskočili s ceno, ko je vlada postavila maksimalne tarife, t. j. cene, na d k a t e r i m i se meso prodajati ne sme, a nekateri mesarji so vzeli te cene za stalne, uradno določene. Če stranka pravi, da je meso predrago, pa ji mesar kar pokaže na steni to »določeno« ceno. To pa kratkomalo ni pravo, ampak je zloraba uradnih določil. Čudno je tudi, da se prodajajo vsi kosi po isti ceni. V zadevo je treba nujno poseči, kajti cena živini pada, a nekateri mesarji prodajajo meso dražje.

Ij **»Zlato dam za železo«.** Nadaljni darovi: Erich Neusser, uč. II. realke 1 prstan; Fritz Neusser, uč. 4. razr. ljudske šole, 1 prstan; gospa Hauptmann-Gobanz 1 zapestno verižico, 1 prstan; gospa stotnikova vdova Dworak 1 poročni prstan; gospa inženirjeva Grössl 1 zapestni obroček, 1 uhan, 1 obesek, 1 prstan; gospa Terezija Bauer 2 zapestna obročka, 1 križec, 2 para uhanov, 5 prstanov, 1 urni ključek; gospa Fini Walker 1 zavrtno verižico; Manca Vojevce 1 par uhanov; gospa Ana Eberle 1 par uhanov, 1 prstan; Blanka Nemetz 1 prstan; gospa C. pl. W. 1 križec, 1 zapestnico, 1 obesek; poštarjeva gospa Narbeshuber, Selo, 2 poročna prstana; neimenov. 1 prstan; g. inž. Pavel Miklausz 2 kravatni igli; gđ. Pavla in Greta Ločnikar 3 prstane, 1 križec, 1 broško in drugo zlatnino; gđ. Hanna Stöckl 1 zapestnico; gospa Zaplotnik 2 poročna prstana, 1 par manšetnih gumbov; gg. Zvonimir in Ivan Lukič 2 prstana; gđ. Marica Virant 1 prstan; rodbina Štefan 4 prstane, 1 zapestnico, 1 par uhanov; g. Ferdinand Rauter, asist. na juž. želez. 1 poročni prstan; gosp. Fr. Urbančič, pisarniški ravnatelj 2 prstana.

Ij **Gremij trgovcev v Ljubljani.** Mestni magistrat opozarja, da se je pri-

glasilo pri šolskih vodstvih v Ljubljani precejšnje število ljudskošolskih učencev in srednješolskih dijakov, ki bi bili voljni prevzeti namesto k vojakom vpoklicanih rezervistov razna primerna dela. O tem se obveščajo člani gremija trgovcev z dostavkom, da se ima dotičnik, ki bi morda reflektiral na kakega mladeniča, zgledati pri c. kr. deželnem predsedstvu v Ljubljani.

Ij **Umrla** so v Ljubljani: Marija Ana Mauser, žena vpokojenega kurjača, 70 let. — Marija Sterle, delavčeva žena, 55 let. — Nova Kirtjanski, brivski pomočnik, 20 let. — Marija Bergant, delavčeva žena, 53 let. — Josip Cerar, tiskarniški uslužbenec, 21 let. — Josip Faletič, prosjak, 62 let.

* **»Mati vzgojiteljica.«** Za dekleta, ki obiskujejo gospodinske tečaje, pa tudi za vsa druga vsaj nekoliko izobražena slovenska dekleta in za mlade žene, je priredila neka učiteljica pod naslovom »Mati vzgojiteljica« knjigo, v katero je nanizila vodilne misli iz krščanskega vzgojeslovja. Ta knjiga, ki obravnava v devetih poglavjih na 102. straneh pouk o telesni, duševni, нравstveni in socialni vzgoji otrok v dobi od njihovega rojstva do vstopa v življenje, je res lepa in zlata vredna. Skrbnih in delavnih mater imamo Slovenci prav mnogo, dobrih vzgojiteljic pa premalo. To matere same čutijo, da jim manjka navodila in si žele pouka o umetnosti dobre vzgoje. Niude ga jim ta knjiga v toliki meri, da je nobena mati, pa tudi noben vzgojitelj ne boče odložil brez koristi. Toliko lepih, praktičnih vzgodbudkov k dobri vzgoji nimamo Slovenci doslej še nikjer. Oblika knjige je lična, njen tisk fin, jezik krasen. Knjigo je natpisno in založilo tiskovno društvo »Kranju« in se dobiva pri njem, kakor tudi po knjigarnah, s poštnino vred nevezana za 1 K 50 vin., vezana v polplatno za 2 K in v celo platno za 2 K 30 vin.

Načrt Ljubljane, 1 : 10.000. V dveh barvah 30 h., v petih barvah 50 h. — Dobi se tudi napet na platno, ki bo radi svoje natančnosti vsakemu dobro služil in ga popolnoma orientiral.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

POSLEDICE VOJNE PO KOPALIŠČIH.

Težki časi splošne razburjenosti in napetosti provzročajo že sedaj po raznih kopališčih, zdraviliščih in letoviščih najneugodnejše posledice. Vsa ta podjetja so v minolem mesecu osamela in groze mnogim težke krize. Kakor trdi »Berliner Tageblatt«, trpe največ nemška in avstrijska kopališča. Udarec je za kopališča tem občutljivejši, ker je v tem času šele prav začela glavna sezona in ker že dve tri leta ni bilo prave kopališke sezone. Iz mnogih nemških in avstrijskih kopališč je že pred tednom dni odpotovalo do 50 odstotkov gostov. Vrh tega je škodoval še dež, ki je tam one dni neprestano lil. Tudi južnočeška kopališča so naenkrat osamela. Beg gostov iz Karlovič vari je bil naravnost katastrofalen. Hoteli in penzije so ostali prazni, ker je v dveh treh dneh odpotovalo od tam na tisoče gostov.

ZANIMIVA SODBA O OBEH SKUPINSKIH VELESILAH V EVROPI.

Švedski politik profesor Kjellen priobčuje v časopisu »Det nya Swerige (Das neue Schweden)« interesantni članek o političnem položaju. V Evropi, pripoveduje ondi, reprezentira trozveza okrog 150 milijonov ljudi in ravnotoliko milijonov hektarjev površine, tripelententa pa 220 in 625 milijonov. V zadnji skupini odločujejo ruske množice in odtehtajo več, kakor pa v resnici imajo. Če priračunamo še izvenevropejsko posest, tedaj dobimo tole slabo razmerje: trozveza s 150 in 600, tripelententa z 700 in 6700! Eden proti štirim po ljudskem štetju in ena proti enajstim v posestvih. To je, kakor piše Robert de Caix leta 1910. v »Žurnalu des Debats«, »skoro zveza posestujočih proti brezposestvim, proti velesilam, ki se morajo zaradi njih rastočega prebivalstva razširiti.«

Anglija, Rusija in Francija posedujejo več kakor potreba dopušča, nepregledne pokrajine. Nasproti temu imajo Avstro-Ogrska, Italija in predvsem pa Nemčija obratno manj posestva kakor je neobhodno potreba. Tu se moramo vprašati: Jeli prav razmerje velesil med obema skupinama v resnici takšno, da tripelententa stalno išče prostora na zemljevidu nad potrebo, trozveza pa hoče pod potrebo?

To je vprašanje, katerega je svetovna zgodovina ravno v pričujočih dneh postavila na dnevni red. Zlasti velja to za Nemčijo, ki najbolj potrebuje razširjenja, največ trpi na močeh, toda je sedaj najbolj stisnjena država v sistemu držav.

Slabo razmerje med pravo močjo Nemčije in njen prostor na svetovnem zemljevidu tvori v prvi vrsti skelečo rano položaja. Radi tega se zbirajo oblaki od vzhoda, od zahoda in severozahoda ravno čez Nemčijo. Ostali svet smatra ta pritisk kot proti njemu naperjeno nevarnost, katero izkuša preprečiti. Nemčija ima izdelati nalogo, katero sta srečno zagrešila Pruska Friderika Velikega in Pruska pod Bismarckom: namreč izbojevati proti sovražniku na vse strani boj k višjemu zgodovinskemu stališču. Vse njene pripravne prekašajo daleč vloga kot lokalna evropejska velesila. Ali bo v stanu se politično povzpeti, t. j. se poleg pravih svetovnih velesil povzdigniti do planetarične velike sile?

Ta problem je, ki v tem trenutku pred vsem drugim zatemnjuje nebo in se ne pusti pregnati. Ta je »barometrični minimum« čez naš zemeljski del, ki mora vleči vihar nase, dokler ne izgine v pravi razrešitvi. Je bistveni vzrok, da nismo mogli v balkanski dramati opaziti izolirane in sklenjene udanosti. To ni nobene posebne vrste vojna, kakršno so doživeli v zadnjih letih, temveč mi stojimo, sodeč po vseh znamenjih, na pragu nove vojne periode.

SAVOJSKO.

Savojsko obsega obe južnofrancoški pokrajini. Visoko Savojsko in Savojsko, ki leži južno od Genfskega jezera. Dežela je hribovita. Pokrivajo jo na vzhodu Grajske in Savojske planine z Mont Blankom, zahodno Dauphine, Jura in Chaiblais alpe, severno zahodno pa gričevje z Annecy- in Bourget jezerom. Podnebje celega 12.000km² obsegajočega ozemlja je ostrega, poljedelstvo je zato mogoče le v nekaterih dolinah. Na obsežnih planinah goje govejo živino. Savojardi so se prej zelo izseljevali, zadnja leta je izseljevanje nekoliko ponehalo. Prebivalcev šteje Savojska 800.000; glavna kraja sta Chambéry in Annecy. Dasi dežela ni velika, je njena zgodovina zelo burna. Prvotno je bila rimska dežela, pozneje je prešla v burgundsko, ital. in švicarsko last. Francija je večkrat v savojški zgodovini odločevala. Od leta 1720. do l. 1796. so vladali Savojski Sardinci, ko se je Sardinija razvila v kraljevstvo. Italija je Savojsko z Nizzo l. 1860. odstopila Franciji, ki je radi visokih gora dobro zavarovano deželo s celo vrsto trdnjav proti Italiji še bolj zavarovala. Na jugu na Mont Cenisu in na Mont Taborju zapirajo štiri močne trdnjave med Saint Michelom in Aussoisom dolino des Arc. Od Mont Cenis do Mont Blanca tvorijo mejo neprestopni nad 3200 m visoki vrhovi. Edin dohod vodi skozi dolino Isere. Kjer se izteka Isere v Arly, leži Albertville, ki ga obdajajo mogočne trdnjave, ki zapirajo Arly in Zgornjo Isere dolino. Na gorskih grebenih ob Iseri leže tri utrdbе, ki gospodujejo dolini, te tri utrdbе pa krije 35 km oddaljena utrdba Tamié. Vse te utrdbе ščitijo tudi strateško važno železnico, ki vodi v trdnjavo Grenoble.

Razne stvari.

Krutost Belgijcev. V neki belgijski vasi je zahteval neki častnik vode. Gostilničar mu je ponudil kozarec vina. Med tem ko je častnik pil, mu je gostilničar zabodel v trebuh nož.

Zvišanje cen kovinaste pločevine. Sindikat v Nemčiji je zopet zvišal ceno za kovinasto pločevino za 4 marke na 195 mark.

Na smrtni postelji zgorela. Strašna nesreča se je zgodila v soboto, 15. t. m. na Dunaju. Ondi je ležala v svojem stanovanju že krog devet mesecev na jetiki bolna 60 letna Genovefa Proscher. Bližala se ji je že smrt, njeno truplo je bilo le še kost in koža. Poleg postelje bolnice je gorela »večna« luč, napolnjena s petrolejem. V soboto zjutraj je šla nečakinja bolnice, gospa Karolina Wonschek, ki je stregla svoji teti, na trg in je pustila bolnico med tem samo v zaklenjeni sobi. Kmalu nato so se čuli iz stanovanja klici na pomoč. Priskočili so sosede, ki so zapazili, da se pri špranjah vrat kadi gost dim. Udrli so v stanovanje. Postelja, na kateri je ležala bolnica, je bila v plamenu. Ogenj so hitro pogasili. Umirajoča revica pa je dobila težke opekline. Ko je došel policijski zdravnik, je mogel konstatirati le njeno smrt. Najbrž je gospa s premikanjem prevrnila poleg postelje stoječo »večno« luč, tako, da se je petrolej razlil po postelji, ki je pričela goreti. Gasilno in reševalno društvo sta bili takoj na delu.

— **Krušno društvo.** Graški antikvar J. Weiß je sprožil misel, da bi se naj v lajšanje bede revnih družin v teh težkih časih ustanovilo krajevsko krušno društvo po teh-le načelih: Društvo, ki bi se v ta namen ustanovilo, izda kupone po 2, 4, 6, 8 in 10 vinarjev. Te

listke bi pekarni in prodajalne peciva sprejemale tako kakor gotovino. Seveda mora društvo s svojimi sredstvi skrbeti za to, da se bodo vsi kuponi svoj čas rešili z gotovim denarjem. Vendar pa se morajo peki zavedati, da bodo društvu dovolili neke ugodnosti, n. pr. nekaj odstotkov skupila. Ta dobiček porabi društvo v dobrodelne namene. Vsakdo si more nabaviti takih kuponov po svojih močeh ter jih potem lahko rabi za se, ali pa daruje revnim družinam. Društvo bo stopilo v dogovor s pekarnami in prodajalci kruha ter skrbelo za to, da se omenjeni kuponi čim bolj razarijo. G. Weiß je obljubil društvu znaten prispevek k ustanovnim stroškom.

Zanimiv razgovor med Nišem in Sofijo. Sofijsko časopisje zbija šale radi nekega telefoničnega razgovora 3. t. m., ki naj bi se bil govoril med srbsko vlado v Nišu in srbskim poslanikom v Sofiji. Gospici je pa nagajal znani telefonski škrat in je pomotoma zvezala Niš mesto s srbskim poslanikom s podpredsednikom bolgar. sobranja. Rusofilski Mir poroča, da se je vršil razgovor takole: Glas iz Niša: »Halo! Tu Niš!« Podpredsednik: »Kaj je novega?« Glas iz Niša: »Avstrijska armada prodira na treh točkah v srbsko ozemlje.« Podpredsednik: »O, o, nič drugega?« Glas iz Niša: »Pričakujemo pomoči.« Podpredsednik: »Od kod?« Glas iz Niša: »Rusija odpošlje 4 milijone vojakov.« Podpredsednik: »Nalagali so vas.« Glas iz Niša: »Saj je to Pašiću Sazonov obljubil!« Podpredsednik: »Ta vas je tudi ogoljufal.« Zdaj so v Nišu opazili, da niso prav zvezani in s krepko psovko se razgovor prekine. — Se non è vero, è ben trovato.

Novi dvekronski bankovci. Te dni izdajo nove dvekronske bankovce. Novi »goldinarji« bodo nekoliko manjši, kakršni so desetaki. Ena stran je modra in vsebuje na desni strani nemško, na levi ogrsko označbo, v sredi je podoba ženske glave, podobna glavi na starih tisočakah, a brez mirovnih znamenj. Zadnja stran je zelenkasta; v sredi je risba, ki predstavlja srce, na desni in levi strani je natisnjena arabska številka 2. Novi dvekronski bankovec obsega tudi postavno besedilo, a ga mora Avstro-Ogrska banka vsak čas zamenjati s kovanim denarjem.

Nagrade za letalce. Dunajski veleindustrijalec tovarnar Hugo Gerngross je daroval 3000 K za nagrado letalcem, ki bi se v sedanjih vojni posebno izkazali. In sicer dobi 1500 K oni letalec, ki bi kako sovražno ladjo toliko poškodoval, da bi bila za boj nesposobna, 1500 kron pa oni, ki bi na vspešen način nastopil proti kaki sovražni trdnjavi ali sicer važni vojaški postojanki. Ako bi dotičnik pri tem izrabil življenje, dobe nagrado njegovi domači.

Nenavaden toplotski gost. Lepe ograde toplice Heviz na Blatnem jezeru se lahko ponašajo, da imajo letošnjo kopališko sezono gosta, kakršnega še ni bilo v nobenih toplotah. Ta nenavaden svat pa ni nihče drugi nego priljubljen slonovka iz budimpeštanskega zool. vrta. Nelly, ki si je v svojem prejšnjem življenju kakor cirkuška umetnica pridobila toliko minljive slave, si je obenem nakopala tudi neminljiv revmatizem v nogo. Njene ne preveč drobne noge so jo bolele, in prekega dne je sklenila živinozdravniški svet, da ni druge moči, kakor da pošljejo madamo Nelly v slavne toplice v Hevizu. In kmalu se je res madama Nelly odpravila na pot v heviške toplice, seveda ne sama, ampak v večjem spremstvu, kakor ima sploh visoka gospoda navado. Državna železnica je morala dati na razpolago kar cel vagon z ozirom na telesno obsežnost imenitne popotnice. Na obrežju močvirnatga jezera so zgradili za madamo Nelly posebno kabino, pacientki so dali na glavo orjaški slamnik s širokimi krajci, na noge šlape, in njen ne prekratek nos so ji okrasili s črnimi naočniki, da ne bi refleksi vodne gladine neprijetno del njenim očem. Tako opravljena je stopila madama

Nelly v čudodelno kopel in se je kmalu veselo valjala v toplih valčkih. Z drugimi kopališkimi gosti se je kmalu sprijaznila. Zmeraj stoji krog nje gruča toplotskih gostov, ki jo obsipljejo z vsakovrstnimi sladlicami. Ali nje nadzorovatelji imajo skrbno paziti, da madama Nelly živi povsem zmerno, no, kakor to gre pacientu v toplotah.

— Zaplenjeni opanki. Splitsko »Naše Jedinstvo« poroča, da so avstrijske oblasti zaplenile v Kotoru veliko zalogo opank, ki so bili namenjeni za črnogorsko armado. Bilo je 7000 parov opank.

— Šestdesetleten prostovoljec. Iz Hohenelbe poročajo: Tukajšnji graščak grof Rudolf Czernin-Morzin se je prostovoljno javil za vojno službo v avtomobilskem zboru, dasi je že 59 let star in ima tri sinove v avstroogrski vojski.

Zdravilna zelišča. Po nemški knjižici župnika Jan. Künzleja. Cena 60 vin. Ta knjižica je skromna, pa bo zadovoljila vsakega, ki jo bo rabil; kar si morda zastoj iskal v obširnejših zdravilskih knjigah, boš našel v tem kratkem pa jedrnatem spisu. Čudil se boš, da je moderna veda pozabila na najboljša zdravilna sredstva, katera je sam Stvarnik podaril naravi, da so nam vsak čas na razpolago. Naši stari so jih poznali in z uspehom rabili, morda pa jih je črtala iz programa; so pač prevsakdanja in si jih lahko sam zastoj preskrbiš, zato kljub svojim neprecenljivim vrlinam nimajo veljave. Ta knjižica bo torej pomagala starim, pozabljenim domačim zdravilnim sredstvom zopet do stare zaslužene veljave. Župnik Künzle je z domačimi zdravilnimi zelišči zdravil mnogo ljudi in marsikomu rešil življenje.

Razven te brošure sta izšli še sledeči knjižici:

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. Cena 1 K 20 h, vez. 1 K 80 h. — Tudi ta knjiga zasleduje smoter povzdigniti veljavo starih preizkušenih domačih zdravilnih sredstev. V kratkem času, odkar je izšla, se je že precej razširila in je splošno znana in priljubljena. Obe priporočeni knjižici pojasnjuje brošura:

Zelišča v podobi, cena 60 h, ki prinaša slike zdravilnih zelišč v naravnih barvah, tako da bo vsakdo, ki kake rastline ne pozna, s pomočjo te knjižice lahko spoznal in našel. Vse tri knjige tvorijo lepo celoto in bi jih ne smelo manjkati v nobeni hiši, ker nudijo prvo pomoč v slučaju nujne potrebe.

Valjavec: Laško-slovenski slovar. Dizionario italiano-sloveno. Vezan 4 K 50 h. — To je najboljši in najobširnejši laško-slovenski slovar. Obsega nad 40.000 besedi. Slovar, ki je po vsebini, pa tudi po svoji tehnični izvršitvi na višku, ima priročno žepno obliko in bo radi svoje popolnosti dobro služil vsem slojem.

Iskravec: Slovensko-laški slovar. Cena 3 K. — Ta slovarček je kot slovensko-laški del za rabo poleg Valjavčevega priporočila vreden, ker bo radi svoje popolnosti zadoščal potrebam v praktičnem življenju.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Kot gospodinja

išče službo pošteno dekle, izurjeno v vseh kuhinjskih in gospodinskih opravilih. Nastop takoj. Pisma pod »Toplice 14/2518« na upravo lista. 2518

Roko Peselj
trgovec

Mici Peselj roj. Šinkar
poročena

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1914.

2542

Naročajte „Slovenca“!

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
— PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIK PR. MAR. DR. FR. DERGANČ

Elza Oblak

včeraj dne 17. avgusta ob pol 5. uri popoldne po dolgi mučni bolezni, previdena večkrat s sv. zakramenti, v 19. letu starosti mirno in udano v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjke se bo vršil jutri v sredo dne 19. t. m. ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Streliška ulica št. 8, na pokopališču k Sv. Križu.

Priporočamo jo v molitev!

LJUBLJANA, 18. avg. 1914.

Rodbini Oblak-Cerar.

trgovski pomočnik

mešane stroke. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2538. (Znamka.)

Kontoristinja

za trgovino z mešanim blagom se sprejme v večjem mestu na deželi. Ponudbe s prepisi izprijčeval je nasloviti na upravnštvo „Slovenca“ pod šifro 2001/2512. 2512

OSKRBNIK

za veleposestvo z gozdi in travniki, s katerim je združeno tudi nekaj industrije, se sprejme. Biti mora več vseh kmetijskih poslov in tudi nemške korespondence. Nastop lahko takoj. Pojasnilo daje in ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 2515. (Znamka za odgovor.)

Oprava za spalnico

v staronemškem slogu, dalje pisalna miza, omara za knjige, vse dobro obranjeno, se ceno proda radi preselitve. Več se poizve Cigaletova ulica 1, III. nadstr., levo. 2540

Pomočnik

galanterijske stroke z večletno prakso, samostojen delavec, ki bi imel veselje tudi nekoliko potovati, se sprejme pod zelo ugodnimi pogoji pri tvrdki IVAN SAVNIK, Kranj.

Istotam se sprejme tudi en 2507

manufakturist

Varuh dojenčkov

165

Sladil čaj znamka »Sladin« je rešil dojenčke, pri katerih so druga otroška redilna sredstva odrekla. Vzgojenje s Sladinom je polovico cenejše. Prihrani se tudi na mleku in sladkorju. 1/4 kg zavoj stane 60 vin. in se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na stotine mater to vzgojenje, posnema z najboljšim uspehom. Za odrasle je Sladin edini zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce, zdravje. Je polovico cenejši kakor vsak drug zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju. Za bolne je Sladin izvir zdravja. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Radeckplatz 4, Josefstädterstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giovi di Guardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovci; v Celju Hočevar, trgovci; v Celovcu Hauser, lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109.

Opozorilo.

S 1. avgustom t. l. je prevzela mestna občina ljubljanska pogrebni zavod, ki sem ga doslej vodil; ni pa prevzela še ne poravnanih tirjatev napram mojemu bivšemu zavodu.

Naj se tedaj vse še ne poravnane tirjatev napram obstoječemu zavodu poravnava edinole proti potrdilu, ki je bom izdal podpisani sam.

Gospod Viktor Oblak ni več v moji službi ter ni opravičen sprejemati plačil kakor tudi ne naročati na moje ime.

Ljubljana, dne 17. avgusta 1914.

2544

Fran Doberlet star.

Ze nad 50 let, na dobrem glasu obstoječa

gostilna

na najživahnejšem prometnem kraju, na vsagalu križajočih se cest, s salonom, vrtom, event. s hlevom, tudi z elektr. razsvetljavo v Ljubljani

se odda

s 1. novembrom 1914.

2543 3

Poizvedbe pri Gostilničarski zadrugi v Ljubljani, Marija Terezije cesta št. 16.

Častitim župnim uradom

se ponudi dijak iz zavoda sv. Stanislava za časa počitnic kot nadomestni organist, ki je primeroma izvežban v orgljanju. Naslov pove iz prijaznosti uprava lista pod št. 2545.

Brezplačno

naučim vsakega fotografovati, kdor kupi pri meni (2066)

fotografični aparat.

Foto-manufaktura in drogerija

„ADRIJA“

zaloge fotografičnih aparatov in potrebščin

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 5.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K. LJUBLJANA NA BREGU.

Cene za gospode K 14.—, 17.—, 20.—
" " dame " 12.—, 15.—, 18.—
" " dečke ^{36/39} " 10.—, 12.—
" " otroke K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
Specialna vrsta za moške in ženske samo K 10.—
Garantirana kakovost po teh cenah. Genejše vrste od kron 1'50 naprej.